

43577

Taxa postală
plătite în num.
No. 224.713-929.

Szerkesztőség
és kiadóhivatal:
Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brassai-u.) 10.
Telefon: 9-77. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 1, negyedévre 3,
félévre 6, egészévre 10 dollár. Hir-
detések díjszabás szerint. Az „UJ
KELET” az erdélyi és bánági
zsidóság egyetlen napilapja. Cik-
keink utannyomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

BRADU
BUDAPEST

UJ KELET

Bérmentetlen leveleket nem fogadunk el. Kéziratok megőrzését és visszaküldését nem vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő Jámbor Ferenc. Bukaresti szerkesztő: Hátszegi Ernő, Str. Matei Millo 10.

Szerda, 1933 május 31

3693. FV SZIVAN 6. XVI. ÉVI. 121 SZAM.

ZSIDÓPOLITIKAINAPILAP

Tischler Mór zsidó tragédiája

Tegnap dél óta egy nemzeti hőssel gazdagabb lett Románia.

Nem mi mondjuk ezt, hanem a vasgárdisták kolozsvári lapja, amely különkiadásban hozta olvasóközönségének tudomására, a Tischler Mór ellen elkövetett szörnyű merényletet és ebben a tudósításban a mőcök hőseként ünnepli a gyilkos Siancu kapitányt.

Bár az utóbbi évek folyamán nem egy ilyen nemzeti hős termelt Románia földjén, mégis nem akarjuk hinni, hogy a komoly román közvélemény csakugyan nemzeti hőssé avasson valakit, csak azért, mert egy hatvanhét éves öregembert hátulról orvul leterített. A mi egyszerű észjárásunk szerint ezt a merényletet minden egyébként lehet minősíteni, csak hőstettnek nem és nem válhat hőstetté még akkor sem, ha az áldozat véletlenül zsidó ember.

Pedig éppen a zsidón és csak a zsidón van a hangsúly. Szegény Tischler Mór tragikus életében és halálában egyaránt iskolapéldáját szolgáltatta a galutbéli zsidó sorsnak.

Még néhány évvel ezelőtt hatalmas vagyony ura volt, amelyet hozzáértők száz milliókra becsültek és ezt a vagyont egyszerűen elvették tőle, anélkül, hogy ennek a vagyonekhozásnak a legcsekélyebb jogi alapja is lett volna. Sőt ellenkezőleg az összes bírói fórumok Tischler Mórnak adtak igazat, de a szegény, mindenéből kifosztott öregember hasztalanul szidalgált fűhöz-fához, senki sem tudott, mert senki sem mert igazságot szolgáltatni neki.

Az antiszemita agitáció kezdettől fogva célpontjává választotta ki a Tischler ügyet, nemzeti kérdést csinált belőle és annak ellenére, hogy a mőcök már régen birtokukba vették az erdőségeket, amelyeket fölük elvenni senki nem akart, egyre tovább folyt a kutmérgezés, amelynek célja most már az volt, megakadályozni azt, hogy Tischler Mór legalább kártérítés formájában hozzájusson elcsordt vagyonának maradványához.

És mindez megtörténhetett egy jogalamban, független bíróságok és egy demokratikus kormány szeme láttára.

És mindez csak azért, mert Tischler Mór zsidó.

A tragikus finálé ezekután már alig hat meglepetésszerűen. Csak éppen az indító motívumok nem látszanak még világosan. Még felderítésre várnak ennek a szörnyű gyilkosságnak pszichikai motívumai.

A merényletnek tisztában kellett lennie vele, hogy ez a revolvergolyó a mőcök sorsán mitsem változtat, azon egyszerű oknál fogva, mert a mőcök sorsa már régóta független Tischler Mórtól. Tischler Mór régen nem ura többé a mőcöknek, amelyeket a mőcök birtokukba vették.

A bíróság feladata lesz majd ennek a büntetettnek igazi indító okait felderíteni. Egy azonban szinte bizonyosnak látszik. A merénylet szeméi előtt példaképek lebegtek, amelyek azt mutatták, hogy bizonyos körülmények között lehet gyilkosságot elkövetni, anélkül, hogy a bűnöst utolérné az igazságszolgáltatás keze. És ezek a példák kétségtelenül buzdítólag hatottak a merénylet, mert hiszen köztudomás, hogy a legtöbb embert csak a büntetéstől való félelem tartja vissza a büntetett elkövetésétől. Mennyivel esélyesebb a dolog akkor, ha a bűnözőnek nemesak hogy a büntetéstől nem kell félnie, de még hősi babérokat is remélhet, tette fejében.

A bíróság lesz hivatva eldönteni, hogy ezek a motívumok milyen mértékben szerepeltek Siancu kapitány tettének indító rugói között.

Tischler Mór esete tipikus zsidósors és szomorú alkalmul szolgál minden zsidónak levonni e sors tanulságait.

De sikoltó figyelmeztetés ez a gyilkosság a kormány számára is, amelynek meg kell látnia e merénylet mögött gomolygó veszedelmeket. Meg kell látnia azt, hogy hová vezet az út, ha nem sze-

Hatiegan Emil lesz Lugosianu miniszter utóda?

Bucuresti-Bukarest, május 30. A kormány gazdasági bizottsága ma este ülést tart, amely a behozatali korlátozások és a kontingentálás, a devizakompenzáció és a termés értékesítésének nagy problémáival fog foglalkozni. Mindezek a kér-

dések annál aktuálisabbak, mert Lugosianu tudvalevően még csak egy hónapig marad a kereskedelmi tárca élén.

Az Adeverul szerinti Lugosianu utódja Hatieganu Emil lesz.

Feloszlatják az ausztriai nemzeti szocialista pártot

Véres uccai harcok voltak Innsbruckban

Bécs, május 30. Innsbruckban a Heimwehr-tagjai és a nemzeti szocialisták között tüzharc folyt, melynek során három életveszélyes és 25 könnyebb természetű sebesülés történt. A harcban résztvevők közül csak néhányat sikerült elfogni.

szüntetni burgenlandi propagandautjukat mert kiutasították őket Burgenlandból.

Bécs, május 30. A lapok értesülései szerint az ausztriai nemzeti szocialista párt betiltása közvetlenül küszöbön áll. Még nem tudni, hogy a betiltás teljes, vagy csak részleges lesz.

Ma írják alá Rómában a négyhatalmi egyezményt

A francia államtanács mai ülésén elfogadta a négyhatalmi tervet

London, május 30. A Reuter távirati iroda megerősíti azt a hírt, hogy létrejött a meg egyezmény a francia és az angol kormányok között a négyhatalmi egyezmény ügyében.

helyzet jobbrafordult s most már a béke tiz esztendőre biztosítva lesz.

Megállapították a határőrségek és csendőrségek létszámát

A francia sajtó általában valószínűnek tartja, hogy a négyhatalmi egyezményt még e héten alá fogják írni. A francia kormány a keddi államtanácson foglal véglegesen állást.

Genf, május 30. A leszerlési konferencia létszámbizottsága befejezte tanácskozásait. A zárójelentés megállapítja, hogy a határőrségeket és a csendőrséget minden országban hozzá kell számítani a fegyveres erőhöz. A bizottság azt ajánlja, hogy a német rendőrség 39 ezer emberét számítsák be a katonai létszámba.

A lapok értesülései szerint a négyhatalmi egyezményt legkésőbb szerdán parafálják és az aláírást nyomom fogja követni a szerződés nyilvánosságához a hatalmak fővárosaiban.

A német delegátus tiltakozást jelentett be a határozat ellen, ez azonban nem befolyásolja a jelentés előterjesztését.

A Journal szerint Lengyelországnak az egyezményvel szembeni elutasító álláspontja semmiben sem enyhült.

Megnyílt a kisanant prágai konferenciája.

Béringen a négyhatalmi egyezményről

Párizs, május 30. Béringen, a szenátus külügyi bizottságának elnöke sajtónyilatkozatban azt a meggyőződését hangoztatja, hogy a négyhatalmi egyezmény a benne foglalt biztonsági rendelkezések ellenére, amelyek a szerződés revíziója ellen tartalmazni fog, mégis maga után fogja vonni az európai erők átszervezését. A szenátor kijelentését arra alapítja, hogy Mussolini-val történt találkozásakor a Duce annak az álláspontjának adott kifejezést, hogy Franciaországnak az új Európában veszítenie kell befolyásából s inkább gyarmatait felé kell tekintenie. Az új Európa Mussolini elgondolása szerint főként német és olasz befolyászónára fog oszlni.

Prága, május 30. A kisanant sajtószervezetének vezetősége a prágai városházán értekezletet tartott, amelyen állást foglaltak a békerekvizión törekvésekkel szemben.

Prága, május 30. A kisanant külügyi miniszterének konferenciája ma megkezdődött.

A francia államtanács elfogadta a négyhatalmi tervet

Róma, május 30. A Palazzo Venezia-ban minden előkészület megtett a négyhatalmi szerződés szerdai ünnepélyes aláírására.

A delutáni lapok jelentésszerűen a római-francia nagykövetség táviratot kapott Párizsból, amely közli, hogy a francia államtanács mai ülésén elfogadta a négyhatalmi egyezményt. A lapok hangoztatják, hogy a józan ész és a megértés szelleme mégis csak győzött.

reznek érvényt a törvények erejének és nem helyezik mindenek fölé a független bíróságok autoritását. Ez a revolvergolyó újabb mementó kell, hogy legyen az ország összes felelős tényezői számára,

hogy itt az ideje végetvetni az önbíráskodás és a felelőtlen kilengések rendszerének, mert ez a rendszer holnap anarchiába és szerencsétlenségbe döntheti az egész országot.

43746

zsidóság fölött szerte a világon, abból jöttányi se vesztette el aktualitását és betölti a zsidóember életmegnyilvánulása minden mozzanatát. Se Hitler, se a más országbeli hitlerizmus rendszerük minden égbekiáltó jogtiprása és barbárisága nem képes arra, hogy a zsidó népet régi törvénykövetésétől eltántorítsa. Most az állatvédelem köpenyegébe burkolózva üldözik a tradicionális vágatás követőit, ezáltal akarván sebet ütni németországi testvéreinken. Emberiességre akarják tanítani a zsidó tan, az örök humanizmus, az igazi emberszertet tanainak követőit azok, akikről az egész kulturvilág kiállította a barbárság bizonyítványát. De hol lesznek ezek akkor, amikor a zsidóság fája legszebben virágozni fog!

A zsidó tan tanulmányozása maga a tiszta, makulátlan élet. Egy élet, amelynek előfeltétele a felemelkedett, magasabb szempontú emberszertet és igazi, tiszta erkölcsösség. Igéi nem alkalmazkodnak a mindenkori úgynevezett korszakhoz, mert ez — látjuk a történelemben — lehet alacsonyabbrendű is, hanem minden idők felemelkedett szelleme alkalmazkodik a tóra örökfundamentumú életgazságaihoz. Igazságot nem meghatározott időre és körülményekre bír hatállyal; megnyilvánulása az isteni bölcsességakaratra időn és téren túl.

A nagy népek törvényalkotóinak csak ritkán jutott alkalom a zsidótörvény magasságaiba felmagasztosulni, ezért legtöbb törvényalkotásuk tökéletlen és gyakori változtatásra szorul.

a legjobb cipőkrém.
Kérje mindenütt.

A zsidó törvényisztelet nem ismer kiváltságokat, a parancsolatok és tilalmak minden társadalmi osztályra egyformán kötelező erővel bírnak. És ha a zsidó erkölcsi teljes szintjében megismerteti akarjuk, hatoljunk bele gondolatmenetébe a nyári hónapok szombatjainak pensemába, ismerjék ifjúságunkkal az Atyák szakaszainak gyönyörű magyarázatait. A legfelsőbb szellemi táplálék, amit ifjúságunknak, amely a káros szélsőségek felé már fiatalágánál fogva is hajlik, nyújthatunk.

A zsidó törvény ünnepének napján lebegjen szemünk előtt a bennünket öszszekovácsoló zsidó szolidaritás, melynek érefalán megtörik a német barbárság fegyvere. De tartozik nekünk ezen együttérzéssel a felvilágosult kultúremberiség minden tagja. Az a kultúremberiség, melynek törvényei alapját szent töránk kölcsönözte.

NAPHTALIN

fehér, pikkelyes nagyban
ULLMANN JÓZSEF ÉS FIA
Oradea. Telefon 677.

Epítő- és faipar!

Remek szakkönyvek 5-öd, 10-ed áron.

Raffay: Faipari szerkezettan	45 lej
Raffay: Faipari kézikönyv	45 lej
Raffay: Butormintalpok gyűjtem.	90 lej
Németh: Az ács	84 lej
Németh: Építő-kézikönyv	60 lej
Németh: Betonmunkák könyve	48 lej
Némethy: Kőművesmesterség	144 lej
Szuppan: Bádogos könyve	36 lej
Palotai: Vízvezeték-szerelő	30 lej
Soltész: Családi és wikenidházak	60 lej
stb., stb. Sok ezer irodalmi, tudományos és műszaki könyvek minden szakma számára.	

Lepage-nál Kvár

Postán utánvétellel (portó). Beküldve portómentes. Kérje a nagy akciós teljes jegyzékét.

Palesztina, mint a németországi zsidókérdés megoldása

Arlosoroff nagystilű terve a németországi zsidók Palesztinába való letelepítésére

Berlinben tárgyal Arlosoroff a kolonizáció ügyében

Berlin, május 30. Megírta az Uj Kelet, hogy dr. Chaim Arlosoroff, a Jewish Agency palesztinai exekutívájának vezetője európai köröket van és utja a németországi zsidók palesztinai letelepítésének ügyével áll összefüggésben. Arlosoroff néhány napja Berlinben tartózkodik, ahol beható tárgyalásokat folytat a cionista vezetőkkel és a németországi Palesztina-mozgalom irányítóival a németországi zsidók helyzetéről és palesztinai letelepülésüknek lehetőségeiről. Egy általános segélyakcióról van szó és Arlosoroff helyszíni tapasztalatai alapján nagyszabású telepítési tervet dolgozott ki.

Dr. Arlosoroff terve a németországi zsidóság három legégetőbb problémáját öleli fel: a nevelés kérdését, az átrétegződést és az egzisztencia alapítás problémáját.

Négyezer iskolágyerek elhelyezése Palesztinában

Miután a német kormány korlátozó intézkedései elzárják az utat a zsidó gyermekek elől a főiskolákba és a legnagyobb bizonytalanság uralkodik egy igazi iskolarendszer megteremtésének és fenntartásának lehetőségét illetően, továbbá, tekintetbe véve azt a súlyos lelki állapotot, mely azokra a gyermekekre vár, kik a korlátozások mellett bejuthatnak az állami iskolákba: Arlosoroff dr. meggyőződése szerint Palesztina, mint a németországi zsidó gyermekek nevelési helye óriási jelentőségre tesz szert. A palesztinai zsidó telepeken — mondja Arlosoroff — 6-700 zsidó gyermeket lehetne ma elhelyezni minimális tandíj mellett. Ha a gyermekek szülei egy aránylagosan minimális tandíja és ellátási költséget tudnának fizetni a mezőgazdasági kolóniáknak, úgy az ain-charodi, beth-aljai és nahalali iskolákat nyomban ki lehetne bővíteni és a gyermekek elhelyezésére szükséges épületeket oly gyorsan fel lehetne állítani, hogy a végrehajtásnak nem kellene semilyen halasztást szenvednie. Másrészt tíz új iskolatelepet lehetne megteremteni a ben-semeni gyermekfalu mintájára, amelyben az ifjúság a maga saját közösségében, a föld és nem a közelében nő fel. Ehhez természetesen már nagyobb anyagi eszközökre és egy komplikáltabb szervezetre volna szükség. Arlosoroff nem kételkedik benne, hogy a Jewish Agency, melynek iskoláiban 25 ezer gyermeket nevelnek fel, meg fogja nyerni a kormány támogatását egy ilyen iskolai számára, mely 3-4 ezer németországi zsidó gyermek elhelyezéséről és neveléséről gondoskodik.

Az ifjúság átrétegződése

A második kérdés a 12-22 évesek korosztályának átrétegződési problémája. Az idősebb gimnazisták és fiatal diákok számára, kik felismerték az akadémikus pályákon való elhelyezkedés kilátástalanságát és a munkanélküliségé vált fiatal alkalmazottak számára ez ma a legégetőbb életkérdés.

A Hachsaráth, a fizikai munkára való átmenetet és kiképzést nagyrészt magába, Palesztinába kell áthelyezni. Külön osztályokba csoportosítva a fiatal embereket az első évben utépítésnél, fásításnál és talajjavítási munkálatoknál fogják őket foglalkoztatni, egyidejűleg megtanulják a héber nyelvet és megszokják a munkások életfeltételeit, hogy ennek az évnek a letelte után a tényleges mezőgazdasági vagy ipari szakmunkára térjenek át. Ennek a népgazdasági szempontból produktív, de nem éppen rentabilis „Irgune Hachsaráth”-nak a költségei évi 3000 ember rekrutálása mellett 60.000 fontra rughának.

Ami a tulajdonképpeni kolonizációt illeti, dr. Arlosoroff nézete szerint a nagyobb és hosszabb előkészítést igénylő tervektől eltekintve, — 85-90 ezer dunaméter földet lehetne azonnal négyezer ön-

lóan dolgozó kistelepes rendelkezésre bocsátani. A legjobb kilátásai azoknak vannak, akik munkára kész és alkalmas gyermekeket hoznak magukkal. Hogy fiatal munkások letelepítését is lehetővé tegyék, akik néhány évig dolgoztak már és munkatapasztalattal rendelkeznek, Rut Henberg mérnök tervét, — mely egy Palestine Development Corporation telepítési társaság megalakulását célozza több millió font tökével — be kell iktatni az egész program kereteibe. Ami az ipari

A regátban óriási pusztításokat okozott az árvíz

Egy nyolcéves leányka is áldozatul esett az árvíznek

Bucuresti-Bukarest, május 30. Buhurban és vidékén tegnap délután hatalmas felhőszakadás volt, amely megduzzasztotta a hegyi patakokat és árvízre okozott. A víz számos falu határát elöntötte és elvitte a vetéseket. Sok élő állatot is elsodort az ár, amely megrongálta a telefonvonalakat is, Sorocában és Botosaniában szintén árvíz pusztított. Manastirea

Doamnei községben egy 8 éves leánykát magával vitt a víz. Holttestét egy szomszédos faluban, Poduluj Manuban találták meg egy másik kislány hullájával együtt.

Árvízveszedelmet jelentenek Romanból is. A víz több hidat is elvitt, úgy, hogy a közlekedés nagy nehézségekbe ütközik.

Az antirevizionista gyűlés visszhangja külföldön

A budapesti román katonai attasé bankettet rendezett Gömbös tiszteletére

Bucuresti-Bukarest, május 30. A Curretul hangsúlyozza, hogy az antirevizionista gyűlések a három állam fontosabb centrumaiban feltétlenül kellő háttérrel fognak gyakorolni úgy Genfben, mint azokban az államokban, ahol revizionista tendenciákat táplálnak. Ami a belföldi kisebbségeket illeti, a német párt határozott nyilatkozatokban foglalt állást A magyarpárt, melyet szintén meghívtak, távol tartotta magát, a magyar agrárpárt azonban jelen volt és a magyar nép nevében tanúságot tett arról, hogy a románokkal együtt kíván dolgozni az ország fejlődéséért. Mint érdekességet említjük meg, hogy Palageanu ezredes a budapesti ro-

mán követség katonai attaséja a Dunapalotában bankettet rendezett Gömbös tiszteletére, amelyen megjelentek a követségek mellé vezényelt összes nemzetbeli katonai attasék. A házigazda felköszöntőt mondott Horthy kormányzóra, a magyar hadseregére s a miniszterelnökre. Gömbös meleg szavakkal mondott köszönetet az ezredes baráti szavaiért.

— Gandhi megette az első narancsot. Londonból jelentik: Bombayi jelentés szerint Gandhi börtönbe fejezésékor fél pohár narancslevet ivott meg, majd megette a kifacsart narancsot is, amelyből italát készítették.

Palesztine Oil Industrie Schemen Ltd.-HAIFA

Schemen ételolaj -- Schemen szappan

Ha az Ön fűszere még nem tartja raktárán a SHEMEN ételolajat, kérje, hogy azt szerezzé be és vásárlása alkalmával ezen márkával szolgálja ki.

Aki egyszer kipróbálta a prima minőségű SHEMEN-MENORAH háziszappant, állandóan fogja használni. Darabja 6 lej.

Több mint 600 kereskedő árusítja a minőségben felülmúlhatatlan SHEMEN ételolajat, mert izletes, tiszta és kiadóságban vezet! Főlerakat Nag yrománia részére: „Ageco” Buc uesti, Calea Victoriei 29.

Kerületi képviselők: F. Weinberger Oradea, Str. Millerand 9., Josef Hilevicz, Arad, Str. Turnului 5., Marcell Kaldory, Timisoara, Str. Mărăsesti 6., Sandor Iacob, Cluj, Calea Victoriei 13.

Arany értéknél több a bizalom! Festés, tisztításban CZINK cég fogalom

Pénteken temetik Tischler Mórt, a bukaresti merénylet áldozatát

Évek óta tartó kampányra tette rá a pontot Siancu kapitány revolvorgolyója. Miért kellett Tischler Mórnak meghallnia és mi az igazság a móc-perben?

Egy vasgárdista lap tapsol a merényletnek

Cluj-Kolozsvár, május 30. (Az Uj Kelet tud.) Az a megdöbbentő merénylet, amelynek Tischler Mór áldozatul esett, nemcsak Kolozsvár, de az egész ország közvéleményét mélyesen felzaklatta. Éjjel egy óraker megkezdődött a szerencsétlen áldozat agóniája s hajnalban kiszünetelt. Szinte utolsó szava volt az, amit még a tárgyaló teremben mondott vérében fetrengve, a halál szederjes lehelletével ajkain.

Nem tudom miért történt. Én ártatlan vagyok.

S most, hogy halála a részvét dobbevetését rajzolja az areokra, csakugyan megmaradt az a pár szó drapériának a halott ágya fölött. Az ilfovi törvényszék tárgyaló termében a hátulról lelégett öregember, döbbenetes regényt kellett hogy átéljen. Miért? Ártatlanul. Az az igazság,

ami ellene folyt, vajjon csakugyan azoknak az embereknek az érdekében történt, akikre a merénylet hivatkozott mikor golyó esztett az öreg megtört Tischler Mórba?

Ha egy kissé felelevenítjük ennek a tipikus zsidó tragédiának histórikumát, még élesebben mered elénk ez a kérdés.

Harminc évvel ezelőtt vette meg Tischler Mór ezt a tizenhatezer hold erdőséget ami körül a tragédia kibontakozott. Harminc évvel ezelőtt, az egykori gazdasági idők pompás tempójában Tischler Mór, a zseniális üzletember, akkor lendült fel arra a tüneményes gazdasági karriernek az útjára, melyhez hasonló zsidó ember ezen a vidéken még nem ért meg. Ekkor vette azt az erdőt a hozzátartozó erdei legelőkkel.

Tizenhatezer hold erdő históriája

Csucsától Nagysebesig terjedt az erdőség, gépekkel szerelték fel az erdőt, embereket szerződtettek a gépek mellé és megindult az erdőirtás, az élet, a kihalt hegyoldalokon. Aztán közbejött a háború és meghalt minden. A gépek leálltak, a falvak elszegényedtek. A háború után forradalom, a forradalom után kisajátítás. A tizenhatezer hold erdőből hater ezer holdat sajátították ki. A kisajátítást a legfelső agrár komité helyben hagyta.

Tizezer hold maradt tehát törvényes jog szerint Tischlerék birtokában. Ezt a tizezer holdat az összes fórumok végérvényesen Tischlernek ítélték. Ezt egyelőre tudnunk kell. És még valamit. Csucsá hegyei nem tizenhatezer hold erdőt hordanak széles hátukon. Sokkal többet. Hatvan ezer hold erdő van a nagyváradi görög katolikus püspökség birtokában, negyven ezer hold állami rezerva ma is érintetlenül hever a hegyek és völgyek kies összevisszaságában és messzi vadregényes ben.

Erről a százezer holdról soha egy szóval nem beszélt senki.

Egy rokkant kapitány karrierje

Talán kevesen ismerték fel az akkor megindított móc-mozgalom vezérében a mostani vezért. Akkor sápadt, beteges külsejű, egzaltált viselkedésű fiatalember volt Siancu kapitány. És szegény, mindenkiféle nagyon szegény. Rokkant kapitány, rokkant járuléknélkül. Politikai ambíciókkal. S ez elég, hogy erőszakosan megragadt karrierrel lendületbe jöjjön. Nem telik bele egy fél év és Siancu kapitány nemcsak a móc-mozgalomban tevékenykedik, hanem élére áll a rokkant tiszték mozgalomának. Hogy ez a mozgalom, hogy nőtte ki magát, azt tudjuk jól. A rokkant tiszték ma is kérvényezik járulékaikat, Siancu kapitány azonban kiróppenti pozíciójából a főtéri kis újságárusbódé Szalma nevű öreg trafikost s miután pompás üvegödét épít a Szalma-féle trafik helyébe, szemben a Rózsa drogériával, a rokkant-mozgalom lelkes kapitánya trafikot nyit s ennek jó védelméből két év múlva házat vesz az Árpád uton.

Igy készül a „forradalmár” karrierje. Mert Siancu kapitány egyébként forradalmi, sőt baloldali kijelentésekkel is meglepi nemzetj harcos barátait, akik a „Fratje de Cruce” című egyesületben tömörülnek körülötte.

Több szenátornak is szeretné magát előtéríteni, ez azonban egyelőre nem sikerül neki s annál elkeseredettebben veszi fel tovább a harcot jobb- és baloldali frazeológiát egyformán villogtatva.

A zsidó Tischler Mór ellen, akinek életébe mint sötét végtet belépett s akinek útját haláláig kísérte.

Lehetetlen meg nem látni ezt a párhuzamot Tischler Mór ezutáni életében. Amint emelkedik és gyarapodik kapitány

Holott abban a pillanatban, ahogy a hater ezer holdas kisajátítás megtörtént, elkeseredett agitáció indult meg az erdők és hegyek közé ékel két kis faluban, hogy az erdőt nem kell hagyni, az erdő a népé és nem a zsidó Tischler Móré. El is foglalták és azóta is birtokukban tartják a maguk önhatalmu kisajátítása jogán ezeket az erdőket. Az agitáció mindig és mindig a zsidókat emlegető akkordjaiból soha sem esendült ki a méltatlankodás sem a negyven ezer, sem a hatvan ezer hold kiosztatlan erdő miatt. Azok, akik ennek a mozgalomnak az élére álltak, jól tudták, hogy Tischler Mór ellen izgatni halásabb és könnyebb feladat, mint az állami rezervák ellen.

Ennek a hangos mozgalomnak az élén állott Francu Amos és ehhez csatlakozott egy karsu, sápadt fiatalember, aki később halálos végzeté lett Tischler Mórnak.

Abban a pillanatban, amikor a merénylet megtörtént, felmerült az a kérdés, hogy ki ez a Siancu és milyen motívumok vezették a gyilkos merényletet.

Siancu, pusztán a jelszavak népszerű erejénél fogva, úgy hanyatlik a Tischler-vagyon. Siancu és Francu Amos a család balvégzete, ők irányítják elkeseredetten a mozgalmat. Ki ellen?

Talán ők sem tudják megmondani világosan, hiszen abban a pillanatban, hogy a fellázított mócok elfoglalták Tischler ki nem sajátított erdőségeit is, örökre birtokukba kerítették azokat. Azóta írtják ott az erdőt, árulják a fát, anélkül, hogy ezért Tischlernek kártérítést fizetnének, vagy hogy Tischler Mór ezért egyáltalán kért volna tőlük kártérítést.

Hogy ennek a mozgalomnak mi köze volt a mócok érdekeihez, azt valóban nem tudná megmondani talán Siancu kapitány sem.

Egy állami ajánlat, amit nem realizálnak

Az állam maga nem akart és nem tudott beleavatkozni ebbe a kérdésbe. Számítatlan incidens történt, amíg végül a tulajdonosok lemondtak arról, hogy használják az erdőt, miután az állam nem akarta erőszakkal visszafoglalni a fellázított és nehéz gazdasági viszonyok között élő parasztoktól az erdőbirtokot. Felajánlotta Tischler Mórnak, hogy 70 millió lejtért megveszi tőle az egész erdőséget s ezután már jogerősen odaajándékozta a mócoknak.

Egy féktelen kampány
Hogy ez a vásár miért nem történt meg, arról szintén Siancu adhatna felvilágosítást. Ő volt az, aki agitációs hivatását egy pillanattal sem hagyta abba és nyilván azért, hogy politikai szereplése ne lankadjon, új tápot szerzett fenn-

Nappali és éjjeli krém egyaránt...
a NIVEA-CREME

Nappal a zord időjárás kedvezőtlen hatásaitól óvja meg a Nivea-Creme, amely pótolja a szél, hó vagy eső által elvont bőrfaggyút és megőrzi bőre puhaságát és rugalmasságát. Éjjel a Nivea-Creme regeneráló és erősítő hatást fejt ki a bőrszövetekre és ezzel fiatalossá és frissé teszi az arcot. A Nivea-Creme ökölelesen behatol a bőrébe és nem teszi fényessé az arcot.

NIVEA-CREME: Let 16. — 72.—

tartani azt a kérdést, amelynek utja egyuttal az ő zavaros, féljobb, félbalforradalmi ideológiájának felfelé ivelő utja volt. Talán ez a pszichológiai magyarázata annak hogy Tischler Mór nem jutott a vételárhoz, amely pedig már nem jelentette volna a mócok károsodását. Féktelen hírlapi kampány indult azonban, amely azt követelte, hogy tegyék vizsgálat tárgyává az első kisajátítás ügyét, mert az a hater ezer hold kisajátítása nem volt igazságos és megvesztegetések után jött létre.

Az agitátorok ekkor arra hivatkoztak, hogy az agrárkomité két inspektora hamis statisztikai adatok alapján végezte a kisajátítást, kevesebb lakost állapított meg, mint amennyi ténylegesen van.

Meg is indult a vizsgálat. Megállapították, hogy a statisztikai adatok helyesek voltak, sőt az 1930-ban tartott népszámlálás ugyancsak azt igazolta, hogy a kérdésben szereplő falvak lakossága nem több, mint az agrárkomité által megállapított lélekszám. Nem történt tehát visszaélés, amikor ennek a lélekszámnak megfelelően a törvénybe előírt mennyiséget, hater ezer holdat sajátították ki.

A vehemens támadásokra tehát Tischler Mór nyugodt szívvel válaszolhatta, hogy igazságtalanság nem történt, de ha bármi történt volna,

az ő személyét már nem érinthette az, mert hiszen az állam elvette ezeket az erdőket, odaadta a parasztnak és a vételárat neki megígérte.

Az a féktelen agitáció azonban, amit Siancuék kifejtettek, messzebb hatolt, mint az egyszerű igazság gyenge fénye. A semmitőszék úgy határozott, hogy, amíg az inspektörök ügye elintéztve nincs, addig nem fizetik ki a vétel-

árat Tischler Mórnak. Tischler Mór közben összetört a szívós, de minden idegét felőrölő harcban. A föld nem volt az övé, a pénzt nem kapta meg, de az erdővel körülvevő falusi legelők után tovább is neki kellett fizetnie a földadót. Legutóbb éppen halála előtt egy néhány héttel összes burokat lefoglalták amiatt a földadó miatt, amelyet nem fizethetett meg, mert maga az állam nem tudta neki biztosítani a földhöz való tulajdonjogát.

Csak vázlatos adatok ezek, mert papír nem voltna elegendő esetelni az égbekiáltó igazságtalanságnak azt a sorát, ami Tischler körül lezajlott. Például Siancuék azt is megírták, hogy az egyik megvádolt inspektör öngyilkos lett a lelkiismeretfurdalástól, amiért a zsidó kezére akarta játszani a mócok földjét. Holott az inspektör Prága mellett egy sanatóriumban halt meg, ahová nem öngyilkossági, hanem gyógyulási szándékokkal utazott. De senki sem cáfolta meg ezeket a veszedelmes rágalmatokat és senki sem látta, hogy a szegény, vagyona után szaladó öreg polgárnak halálos ítéletét írják a politikai agitáció izgatott lapjain.

— Azért öltem meg — mondotta Siancu az ügyészek —, mert ő volt az oka, hogy a tárgyalást újból elhalasztották.

Mint fentebb írjuk, a semmitőszék úgy határozott, hogy addig nem fizeti ki a 70 millió lejes vételárat, amíg a megvádolt inspektörök ügye tisztázva nincs. Elképzelhető-e, hogy Tischler volt az, aki halogatta a tárgyalást? Elképzelhető-e, hogy Siancu komolyan azért lötte le Tischlert, mert a tárgyalás lefolytatásának akadályát látta benne?

„Nincsenek-e más bűnösök is?”

A „Curentul” is felteszi a kérdést, hogy a dráma közvetlen szereplőin kívül nincsenek-e más bűnösök is? Elsősorban a földművelésügyi minisztériumban kell keresni és ennek bürokráciájában, hogy tíz év óta húzódó ügyet nem oldanak meg. Nemcsak Tischler-ügy van, hanem van más kérdés is és nem lehet nagyfontosságú ügyeket hosszú ideig elintézetlenül hagyni.

És ha a bűnösség kérdésénél tartunk, álljon itt a Dacia Noua vasgárdista lap rendkívüli kiadásának szövege, amely a legszemérmertlenebbül követi el a büntelt feldicsérését.

„Lelőtték Tischler Mórt”

Az idő parancsa beteljesedett. Igazságot szolgáltattak a mócoknak. Siancu Emil, a móc-kapitány revolvorgolyóval felelt a beesületes román lelkiismeret nevében a piszkos manőverekre, amelyeket fizanhat éven keresztül a mócok bórén végeztek.

Az ilfovi törvényszék, első tanácsának kellett volna döntenie a negyven ezer mőcnak a zsidó Tischler Mórral való perében, abban a perében, miután fundáltak a per elhalasztását és miután Tischler Mór impertinens módon aposztrofálta a mócok védőjét.

A lavina megindult abból a vértócsából, amelyet a mócok hátából szivtak ki. A sebészeti beavatkozásnak nem sikerült eltávolítani a golyókat a szörnyeteg hasából.

Pillanatról-pillanatra ritusa szerint járja a végét.

Siancu kapitány derüs.

Első válaszaiban megmondotta: ő és a mócok az összes törvényes kísérleteket megtették.

A fővárosban és mindenütt a román közönség szolidarizál a hős Siancu kapitány gesztusával.

Ime így ír a Dacia Noua a merényletről. És evvel a mentalitással szemben elképzeljük az utolsó jelenetet, a halálos finalét a tárgyalóteremben. Tischler Mór, miközben távozni készül, szelid mosolyával fordul Siancu kapitány felé:

— **Mért gyűlöl engem — kérdi.**

— Nem gyűlölöm — mondja Siancu kapitány —, azokat gyűlölöm, akiket ön a zsebében tart.

Tischler Mór erre megfordul, mire a kapitány belelé.

Siancu előre megfontolt szándékkal elkövetett emberölés miatt tartóztatták le. Kolozsváron Tischler Mór környezetében tudnak is esetet, hogy a kapitány többször megfenyegette, hogy meg fogja ölni.

Kolozsváron tartózkodó felesége és leánya autóval mentek a merénylet hírére Bukarestbe és halálos ágyához idejében érkeztek.

Pénteken lesz a temetés

A temetés iránt végleges intézkedés még nem történt. A holttestet Iklódra viszik és itt a családi sírboltban helyezik örök nyugalomra. A temetés pénteken lesz, de hogy a szomorú szertartást Kolozsváron tartják-e meg, vagy Bukarestből egyenesen Iklódra viszik Tischler Mór holttestét, erről még nem döntött a család.

Junius 22-ikén nyílik meg Püspökgyógyfürdőn a Schwartz-féle orth. kóser pensio
felnőtteknek és gyermekeknek (felügyelettel). Lakás, fürdő és elsőrendű orth. kóser ellátás 120 lejtől. Levelezés: Oradea, Uri u. 8.

Stern Albert szabadlábra-helyezése után még 100.000 lejt kapott az államkincstártól

Fantasztikus részletekről számolt be Stern Albert a bélyeghamisítási panama keddi tárgyalásán. Hogyan lehet könnyen félmillió lejt keresni?

Cluj-Kolozsvár, május 30. (Az Uj Kelet tud.) A bélyegpanama tárgyalásának második napja Fischer Sándor vádlott kihallgatásával vette kezdetét. Fischer vallomása megegyezik a Katz Mártonéval, Haraga Balázs, aki egykor a szigorú tisztviselője volt, ismerte meg Stern Alberttel. Ezt megelőzőleg már jár Katzknál, akit arra kért, hogy állást szerezzen számára. Katzknak akkor nem kellett ember, de azt mondotta, szerezzen neki társat, vagy pénzt egy papírraktár létesítéséhez és akkor a papírraktárban alkalmazni fogja. Mikor Sternnel az uccán megismerkedett, mondotta neki, hogy próbáljon valamit tenni a papírraktár létrehozása érdekében. Stern már akkor mondta, hogy ez nem üzlet. Katz számára, akinek Bagával együtt litográfiai üzeme van, sokkal könnyebb és biztosabb megélhetési lehetőséget tudna biztosítani. Tud róla, hogy Stern, miután ő bemutatja Katzknak, a bélyeghamisítás eszméjét felvetette. Arról is informálva volt, hogy Katznál Penes inspektor az állam számára tett megrendelést. Nem vett részt a tárgyalásban. Katzék letartóztatása után Kolozsváron vették őrizetbe, Bukarestbe vitték, onnan visszahozták és szabadlábrahelyezése a kolozsvári ügyészség fogházában tartották.

Stern Albert vallomása

Nagy érdeklődés közepette ezután Stern Albertet hallgatta ki a törvényszék. Stern Albert olykor egész zavarosan és önmagának ellentmondva teszi meg vallomását, amely egyes részeiben átfárasztó szörnyülködést keltett a hallgatóságban és szemelláthatólag nagy hatást tett a bíróságra.

— Haraga Balázs áprilisban az uccán sétálva közben említette nekem — kezdte megvallomását Stern Albert —, hogy két prágai cseh nemzetiségű ember okmánybélyegüzletet akar csinálni és e célra 100 milliónyi bélyegmennyiség áll rendelkezésükre. Arra kértem Haraga Balázst, mutasson be ezeknek az uraknak. Erről az információról azonnal értesítettem Bésa rendőrtisztet,

aki megbízott, hogy figyeljem tovább a bélyeghamisítási üzletet. Közben azonban Haraga Balázst egy bélyegváltási perrel kapcsolatban letartóztatták. Szabadlábra helyezése után újra tárgyalni kezdet velem, megnyugtató, hogy letartóztatása mincs kapcsolatban a csehekkel. Ekkor mutatta be nekem Fischert, akiről kiderült, hogy nem is cseh.

„Üzletkezdesi” gondok 25 ezer lejt miatt

— Fischer elvitt Katzhoz — folytatta Stern —, aki, miután bezárt minden, nagy köteg Károly király arcképével ellátott bélyegvet vit el és mutatott meg. Tárgyalni kezdett velem, hogy szerezsek huszonötezer lejt a meginduláshoz. En kijelentettem, hogy összekötéseim vannak a monopólium és ki tudom eszközölni a bélyeg átvetelét. Huszonötezer lejt azonban nem tudtam adni. A Katzknál látottakról azonnal jelentést tettem Berának, sőt Hatiegan rendőrkésztorhoz is feleltem, akinek írásban is tettem jelentést a készülődésekről. En nem tudtam Katzknak pénzt adni, bár különböző módon próbálkoztam. Röviddel ezután Hatiegan Simon elutazott nyári szabadlásra és én ekkor kerültem össze Sava Cornellel. Véletlenül találkoztam vele az uccán és adtam neki a dolgokat.

Sava Cornel megoldja a kérdést

— Sava ekkor azt mondta, levisz magával Bianu igazgatóhoz. Le is utaztunk Bukarestbe, erre 1000 lejt kaptam tőle. En a Newyork szállodában laktam és Sava ott értesített, hogy Bianuval együtt volt Crisan alminiszternél, aki tudomásul vette, hogy

én 500.000 lejt és három Erdélyre szóló italmérségi engedélyt kérek a leleplezésért.

Az alminiszter ekkor bizta meg Penest, hogy utazzon le Kolozsvárra és hozzon Katzknak 25.000 lejt. Néhány nap múlva én is visszajöttem Kolozsvárra és másnap érkezett meg Penes.

Linzmayr elnök megállapítja, hogy ez július 28-án történt, amikor Penes Kolozsvárra érkezett. Stern megbízása tehát

július 21—22-én történt.

— Penest együtt kerestem fel Katz-cal. Ugy mutattam be, mint inspektor a bélyegmonopólium. Penes meglátogatta Katzot a nyomdában is és a lakásán. Most is többmillió lejt értékű bélyegvet mutatott meg és azt mondta, hogy bármikor milliószámra gyárthatja a bélyegvet. Katz ekkor kapott Penestől 20.000 lejt. Ezt a pénzt azonban ellopja és aztán nem akart bélyegvet csinálni.

— Augusztusban megegyeszer itt volt Penes és akkor Katz azt mondta, hogy nem dolgozhatik, mert a perforálógépek valami baja van. Penes ekkor ismét adott 5000 lejt, amellyel a gépet kiválthatták. Ekkor sem csinálták meg a bélyegvet. Ekkor én Bagával kezdtem tárgyalni, akinek négyezer lejt adtam. Ő hozzá is fogott a bélyegekhez.

Ezután elmondta Stern, hogy mikor a társaságot Bukarestbe ártztában letartóztatták, ő a szomszéd fülkében volt. Nem tudja, miért kellett a vonaton letartóztatni őket, erről őt nem világosították fel.

A prémium

Az elnök kérdéseire ezután még elmondta, hogyan kapcsolódott be az ügybe Fischer Albert butorgyáros, majd bevallotta, hogy a leleplezésért a következő összegeket vette fel a pénzügyminisztériumból:

A „leleplezésért” november 5-ig	50.000
November 5-én	350.000
Szabadlábrahelyezése után	100.000
	500.000 lejt

Az angol egyház feje beszédet fog tartani a német zsidóüldözések elleni tiltakozó mitingen

A nagygyűlést a londoni főpolgármester hívja egybe

London, május 30. A napokban a londoni hatalmas Queens Hall összes termében monstre-gyűlést tartottak az angol ifjúsági testületek, közöttük az angol egyetemek hallgatói, az Angol Diákok Birodalmi Szövetsége, a Keresztény Diákmozgalom, a Quekerek, a Young Men's Christian Association, a zsidó ifjúsági szervezetek, továbbá a nagy angol politikai pártok ifjúsági szervezetei. A gyűlésen négyezernél több delegátus vett részt. Az elnöki székben Mrs. Dugdale, Lord Balfour egyik unokahúga ült. Az elnöklő hölgy ismertette a németországi zsidóság mai helyzetét és kifejtette, hogy a zsidók melőzése katasztrófális kihatással lesz nemcsak Németországra, hanem a többi országra is.

Foot képviselő referált palesztinai utjáról és megemlítette azokat a gyönyörű teljesítményeket, amelyeket zsidók részéről tapasztalt. Anglia — úgy mond — büszke lehet arra, hogy a zsidó nemzeti otthon felépítésében elsőrendű szerephez jutott. A nemzeti otthon felépítése alapján véve nem egyéb, mint elkövetett igazságtalanságok helyrehozatala, olyan igazságtalanságok jóvátetele, amelyeket elkövetünk egy üldözött nép ellen.

A beszéd végén a gyűlés határozati javaslatot fogadott el, amelyben a brit ifjúság reprezentatív gyűlése annak a véleményének ad kifejezést, hogy a faji különbség okából tett politikai és társadalmi mellőzések ellentétben állanak az igazság és szabadság alapelveivel. A gyűlés a barátság szellemében fordul a német nép felé, főleg a német ifjúság felé, arra kérve, hogy gyorsan vessen véget a zsidók mellőzésének.

Canterbury érseke a zsidókért

London, május 30. L. Montefiore, a Joint Foreign Committee elnöke a napokban bejelentette, hogy Canterbury érseke, az angol államegyház feje késznek nyilatkozott arra, hogy a német zsidók érdekében megtartandó mitingen megjelenjen és szónokoljon. A mi-

Kóser-sajt készítőik figyelmébe!

Kóser „SCWEIZER” tejoltó

crösség 1:10.000

gyártását a Copalnicmănăsturi-i főrabbi ur felügyelete alatt megkezdjük. A „Schweizer” márka garantiált minőségért. A „Schweizer” tejoltó nem romlandó! Kapható olcsó áron: Egger & Co. Rt. vegyészeti gyár Cluj.

Magában a törvényszéki tanácsban is megrökönyödést keltett, hogy Stern szabadlábrahelyezése után még 100.000 lejt kapott a kincstártól.

A pénzből 100 ezer lejt dr. Sabo Dániel volt szenátornak és 100 ezer lejt dr. Gerébnek adott kölcsön, ebből csak 120 ezer lejt kapott vissza.

Katz kér szót ezután és bizonyítja, hogy Stern májusban nem láthatott nála Károly-bélyegvet annál is inkább, mert a Károly-bélyegvet csak 1932 július 15-én hozták forgalomba.

Katz közben hazugsággal vádolja meg Stern, mire Linzmayer elnök megjegyzi: — En nem tudom, hogy ki hazudik, mert ebben az ügyben nagyon sokan hazudnak.

A délutáni tárgyalás

Az épületes vallomástétel után délutánra halasztották a tárgyalást. Délután Sztankovics Albertet hallgatták ki, aki jelentésként vallomást tett. Dr. Dénes László védő kérésére a törvényszék a zsidó ünnepre való tekintettel elhalasztotta Fischer Albert tanúkihallgatását. Peres Károly litografust hallgatták ki ezután, aki öt napig dolgozott Katz műhelyében, mint egyszerű munkás. A bélyeg mennyiségére vonatkozólag tett vallomást. Stern mintakollekciót vitt el, állítása szerint Hatiegan kvesztorhoz, majd visszajött, azzal, hogy sürgősen csinálják meg a bélyegvet, mert különben stornirozza az üzletet.

Utána Kardos Mórt hallgatták ki. A tárgyalást szerdán folytatják.

tinget London főpolgármestere fogja egybehívni.

Dublin, május 30. De Valera, az ir szabadállam elnöke audiencián fogadta Irland főrabbiját, Isaac Herzogot, aki jelentést tett a németországi zsidók helyzetéről. De Valera elnök kijelentette, hogy a német zsidók sorsát a szíven viseli és arra kérte a főrabbit, hogy fejezze ki németországi testvérel előtt mélyszéles rokonszenvét. Együttal annak a reményének adott kifejezést, hogy a dolgok Németországban rövidesen jóra fognak fordulni.

Tiltakoznak az angol fasiszták

London, május 30. Az oxfordi egyetem a napokban tartották meg a fasiszták egyesülés alapító ünnepségét. Sir Oswald Mosley, az angol fasiszták vezetője élesen kikelt az antiszemitizmus és a zsidóüldözések ellen. Sir Oswald kijelentette, hogy semmi köze azokhoz a magukat fasisztáknak tartó elemekhez, akik fekete ingben, zsidóellenes tüntetéseket rendeztek. A nívó, amelyen a brit fasiszta unió áll, nem enged meg, hogy tagjai résztvegyenek antiszemita tüntetéseken. Pártjában helyet találhatnak zsidók is. Annak a reményének ad egyébként kifejezést, hogy a németországi zsidó hecek rövidesen megszűnnek.

EGYESÜLETI ÉLET

— Az erdélyi országos konferenciára a kolozsvári helyicsoport megválasztotta delegátusait. A kolozsvári választási bizottság május 28-án d. e. 10 órakor tartott ülésén dr. Weisz Jenő elnöke alatt konstatálta, hogy a választási bizottság által kitzított időpontig csupán egyetlen jelölőlista érkezett be, amelyet a választási szabályzat értelmében a bizottság egyhangulag megválasztottnak jelent ki. A kolozsvári delegátusok és pótdelégátusok névsora a következő: Delegátusok: Dr. Fischer József,

Fischer Lipót, Klein Eljáhu, dr. Krémer Armin, Jámor Ferenc, dr. Fenichel József, Kertész Márton, Kertész Mártonné, Weinberger Nándor, Weinberger Nándorné, Kasztner Rezső, Schwartz Miksa, Kasztner Ernő, Strausz Béla, Reichenberger Aladár, Neumann Jenő, Danzig Hillel, dr. Dénes László, Szegall Dov, Ing. Noszin Mór, Wertheimer Samuné, Dux Manó, dr. Fischer Józsefné, Ráth Efraim (Oradea), Löwinger Béla, Guttfried János, Danzig Tibor, Panijel Jancuné, Noel Ferenc, Kohn Jenő, Florential Abraham, Léb Ödön, dr. Fenichel Józsefné, dr. Weisz Jenő, Nimberger Ernő, dr. Weisz Fülöpné, Keresztési Zóév, Klepner Ferdinánd.

A kolozsvári zsidó iparosok vigalmi bizottsága tisztelettel meghívja a tagjait, kedves vendégeit, valamint Kolozsvár egész zsidó társadalmát a június hó 4-én, vasárnap este fél 10 órai kezdettel a Regál kávéház nagy külteremében tartandó, a szezon első fagyalltestjére. Tekintettel arra, hogy ezen nagyszabású ismerkedési estély egész bevétele az agmenház fenntartására fordítatik, kérjük a nagyközönséget, ugyszintén az egyesület összes tagjait, hogy okvetlenül eljárnak szíveskedjenek a hozzátartozóikkal együtt. A hölgybizottság.

— Schwarz Menyhért né orthodoxy zsidó penziója Püspökfürdőn. A Püspökfürdőben lévő penziók közül Schwarz Menyhért né orthodoxy ritusú penziója az, amely minden tekintetben kielégíti vendégeit. A penzióban a vendégek már 120 lejtől kezdve kapnak teljes ellátást: lakást, fürdőt és elsőrendű orthodoxy kóser kosztot. Ha gyerekekkel érkezik a vendég, akkor a kocsinyeket az internátusban lévő nevelőnő gondozza és a szülők nyugodtan pihenhetnek. Ha figyelembe vesszük a fürdő gyönyörű fekvését, fenyőerdővel övezett, portmentes környékét, a vendégek biztosak lehetnek afelől, hogy ott eltöltött idejük teljes gyógyulást hoz.

RÁDIÓ MŰSOR

Szerda, május 31.

Bukarest, 19.20: Grammfón. 20: Hegedűhangy. 20.45: Cselló. 21.45: Fuvola-hangverseny.

Budapest, 6.45: Torna, Utána grammfón. 9.45: Hírek, 10: Előadás. Közben grammfón. 12.05: Zenekari hangy. — 12.30: Hírek, 1.15: Pontos időjelzés, időjárás. 1.30: Grammfón. 2.45: Hírek — 3.30: Diáklőra. 4: Balalajkazené. 4.45: Pontos időjelzés, 5.30: Magyar dalok. — 6.30: Olasz nyelvtanítás, 7.10: Gordonka. 7.50: Schakespeare-hatások a magyar irodalomban. 8.20: Intervju. 11: Pontos időjelzés időjárás, majd jazz.

Bécs, 16.05: Filmmzene. 19: Mjllöcker est.

Bécs, 22.30: Kabaré.

Frankfurt, 20.15: Grammfón.

Heilsberg, 16: Délutáni zene.

Langenberg, 20.30: Max és Mörice szimfónikus burleszk.

Lipce, 19: Szimfónikus hangy.

Varsó, 17: Grammfón.

Milánó, 20.30: Verdi: Othello című operája.

Róma, 17.30: Szoprán és tenor.

Prága, 17.30: Grammfón.

Pozsony, 18.40: Grammfón.

Brünn, 20.20: Népdalok.

Belgrád, 16: Grammfón, 22: Cigányzene.

Stockholm, 20.15: Karének.

MUSSOLINI VALLOMÁSAI. Emil Ludwig, a világhírű író, a nagy emberek életének és belső világának ésszerű kutatója világhírű könyvét a mai Európa kétségtelenül legizgatóbb, legszembetűnőbb politikai egyéniségéről — Mussoliniról írta. A könyv kapható az Uj Kelet könyvosztályában. Ára csak 57 lejt.

Még leporát, felkészt, és elindult. tótaxi majomert a gyán van és Országut p. pálmafa je valamikor nak sikerül kanyarodni mas gyárú jünk a gy. Meg is lami dekla nem árulja nem ilyesmit m. Egy fia gátónak. I tünk keres Valóságos a zsákok burmogyo napraforg gyóval. Ez sajtolják a bűző szapp

Az udv termekben malomkőv mindenfél esővekkel reményke kérdi: — Az u — Nem — A mért Hol a eső hezen szá a laikusok hoz. — Nem apám szá mem van. Így né lyeek liszt seket, az a hatalm melyekben olaj min hogy esá jon meg.

Egy n dobozgyá kások gy sér: vég nekik h anyjuk. Ezek arra jók ételolaj degetik egyenes építetek gyár kö bűdönök. A szá szappan irodalomban. 8.20: Intervju. 11: Pontos időjelzés időjárás, majd jazz.

Bécs, 16.05: Filmmzene. 19: Mjllöcker est. Bécs, 22.30: Kabaré. Frankfurt, 20.15: Grammfón. Heilsberg, 16: Délutáni zene. Langenberg, 20.30: Max és Mörice szimfónikus burleszk. Lipce, 19: Szimfónikus hangy. Varsó, 17: Grammfón. Milánó, 20.30: Verdi: Othello című operája. Róma, 17.30: Szoprán és tenor. Prága, 17.30: Grammfón. Pozsony, 18.40: Grammfón. Brünn, 20.20: Népdalok. Belgrád, 16: Grammfón, 22: Cigányzene. Stockholm, 20.15: Karének.

MUSSOLINI VALLOMÁSAI. Emil Ludwig, a világhírű író, a nagy emberek életének és belső világának ésszerű kutatója világhírű könyvét a mai Európa kétségtelenül legizgatóbb, legszembetűnőbb politikai egyéniségéről — Mussoliniról írta. A könyv kapható az Uj Kelet könyvosztályában. Ára csak 57 lejt.

Még leporát, felkészt, és elindult. tótaxi majomert a gyán van és Országut p. pálmafa je valamikor nak sikerül kanyarodni mas gyárú jünk a gy. Meg is lami dekla nem árulja nem ilyesmit m. Egy fia gátónak. I tünk keres Valóságos a zsákok burmogyo napraforg gyóval. Ez sajtolják a bűző szapp

Két hét az épülő országban

A Shemen és a Neshet, a haifai nagyipar

Haifa, május hó

Még le sem ráztuk magunkról az utporát, felkapaszkodtunk egy autótaxira és elindultunk a Shemen gyárba. Az autótaxi majdnem belefutott a tengerbe, mert a gyár kapuja éppen a tenger partján van és előtte töméntelen a homok. Országut még nincsen, csak három árva palmafaj jelzi a homoktengerben, hogy valamikor erre fog vezetni az út. A taxinak sikerült a tenger helyett a kapu felé kanyarodnia és mi elindultunk a hatalmas gyárudvaron, hogy engedélyt kérjünk a gyár meglátogatására.

Még is kaptuk az engedélyt, csak valami deklarációt kellett aláírni, hogy el nem áruljuk a gyár titkait, ha véletlenül ilyesmit megpillantánk.

Egy fiatal mérnök jött velünk mutogatónak. Irdatlan nagy raktárakon mentünk keresztül, töméntelen zsákok között. Valóságos gyerekparadiesom. Tele voltak a zsákok Afrikából és Indiából hozott burmogyoróval, Egyiptomban termelt napraforgómaggal és palesztinai olajbogyóval. Ezekből préselik az olajpogácsát, sajtoltják az ételolajat és főzik a különböző szappanokat.

Ahol az olaj és a szappan készül

Az udvaron drótkötélpálya, a gyári termekben irdatlan nagy üstök, hatalmas malomkövek, transzmissziós szíjak és mindenféle csövek. Egy komplikált és esővelkel összevissza hálózott üst előtt reménykedve áll meg a mérnök s megkérdi:

- Az urak talán kémikusok?
- Nem — feleljük egyhanguan.

A mérnök csüggedten vakarja a fejét. Hol a csövekre, hol meg ránk néz és nehezen szánja rá magát, hogy hozzáfogjon a laikusoknak járó unott magyarázgatáshoz.

— Nem baj — vigasztalom — a nagyapám szappanfőző mester volt, s hajlammal van a szappanfőzésre.

Igy néztük meg a malomköveket, amelyek lisztet őrlik a magvakat, a nagy préseket, az olajbogyókat, főzőkatlanokat s a hatalmas szagtalanító apparátusokat, amelyekben magas hőfokon vonják el az olaj minden kellemetlen mellékanyagát, hogy csak sajátos keleti zamata maradjon meg az ételolajnak és a szappannak.

Mire jök a színes pléhdobozok

Egy nagy teremben van a gyár saját dobozgyára. Itt találkoztunk a gyári munkások gyerekeivel, akiket tanítóknak kisért: végig a gyáron, hogy megmutassa nekik hogyan dolgozik az apjuk s az anyjuk.

Ezek a színes pléhdobozok nemcsak arra jök, hogy beléjük csomagolják az ételolajat, de az üres dobozokat összeszedgetik a Haifa környéki arabok, szép egyenesre kalapálják és elegáns házat építenek belőle maguknak. A Shemen gyár körül egész ucca van ilyen olajos bődönökből épült házakból.

A szappanfőző termekben huszonötfele szappant főznek, szárítanak és vágnak darabokra óriási gépekkel. Van ott közzönséges mosószappan is, éppennyug néz ki, mint nálunk csak a teteje és az alja pirosra van spriccelve.

A mérnök nevet, amikor csudálkozunk a pirosra spriccelt szappanon.

Miért piros a Shemen mosószappan?

— Konkurencia miatt piros ez a szappan — mondja. — Ez a gyár már tizen-négy éve áll itt a tengerparton. Az első három év alatt a Közelkelet legnagyobb olajüzeméből nött ki magát. Huszonöt országba exportáltuk már az ételolajat és a szappant, csak éppen a palesztinai arabok nem vették a mosószappanunkat. Pedig jobb is volt, olcsóbb is, mint amit az arab szappanfőzők főztek.

— Nablusban van egy kicsi arab szappangyár. És egész Palesztinában vagy harmincöt-harminchat arab szappanfőző. A fellach még a fogát is szappannal mosja és amilyen fanatikusan vallásos, istenöriz, hogy olyan szappant vegyen a szájába, ami állati zsíradékokból készült. Mégsem vette a Shemen szappant, pedig az tiszta növényi olajból van főzve.

— Egyszer aztán rájöttünk ennek a esodának a nyitjára. Az arab szappanfőzők nem géppel, hanem egyszerű késsel vagdossák darabokra a mosószappanrudakat. Piros hennafestéssel centiméterezik

ki a darabokat és amikor a késsel a jegy mentén lehasítanak, piros foltot kap a szappan jobb és balfele. Azt hiszi a fellach, hogy csak az a szappan jó, amelyiken rajta van ez a piros folt, hát befestjük neki a mienket pirosra.

A végrehajtómentes gyárak

A Shemen gyárban a direktortól a portásig mindenki zsidó. Kétszázötven munkás dolgozik az üstök és a prések körül, s mindannyian szervezett munkások. Űze mi tanácsuk van a munkásoknak és a gyár az üzemi tanács meghallgatása nélkül, sem fel nem vehet, sem el nem bocsáthat munkásokat. Ez a rendszer persze meglátszik minden munkáson. Öntudatosak és egyenes hátuk van. A tisztviselő és a mérnök nem fellebbvalójuk, hanem barátjuk és munkástársuk.

Az év hat hónapjában éjjel-nappal folyik a gyárban a munka, két schichtben dolgoznak a munkások és a tanulatlan munkásnak huszonöt piaster a minimális bére. Ez azért van, mert Palesztinában jól mennek a gyárak. Nem is csoda. Hiszen az egész országban nincsen adó, illetőleg van valami tízpercentes adó a ház és boltbér után, fizet adót a föld és a benzin, de a jövedelmi és a kereseti adók ismeretlen fogalmak. Nem járja hát a cégeket sorba a végrehajtó és a gyárak és üzemek vigan terjeszkednek az egész országban.

Ahol a cement készül

Haifa különben is ipari centruma Palesztinának. A Shemen mellett itt van az ország másik legnagyobb és legkomolyabb gyára, a Neshet. A Nasherben cementet csinálnak. A cement annyit, mint a kenyér, vagy még annál is több, mert talán többet építenek, mint amennyi kenyeret esznek. Ötvenöt vagon cement kerül ki naponta a gyárból és nem elég. Több mint a fele kell Tel-Avivnak. Holott a gyárnak még exportpiaca is van Szíriában és Egyiptomban.

Német zsidók a Neshetben

Itt találkoztunk az első német menekültekkel. Három hónappal ezelőtt még szatócok, vagy ügynökök voltak Felső-Sziléziában, most a Neshet udvarán hordják a cementes zsákokat. Még mindig nagy németek s a lelkük nehezebben török be a zsidó életbe, mint a válluk a cementes zsákok cipelésébe. Hitler furkósbotja nem használta. Most szelíd palesztinai humorral próbálják meggyőzni őket a zsidó munkások. Egyre másra gyártják róluk a vicceket. Megkérdeztünk egy ilyen németet — meséli a munkások:

— Sie sind gekommen aus Überzeigung?

— Neim, aus Deutschland — felelte a német zsidó.

— Igaz-e — évődnek a fiúnk hallatára egy ilyen sziléziai cementhordóval —, hogy ti, német zsidók, egy német újságot akartok kiadni Palesztinában és az lesz a címe: In der Fremde?

A német nem felel. Ki tudja milyen emlékek gyöttrik és milyen nehezen tudja a multját belegyömöszölni a jövődjébe.

A gyárban különben szünet nélkül folyik a munka. A szó szoros értelmében szünet nélkül, mert három schichtben huszonnégy órát dolgozik naponta a gyár. Még 1925-ben alapították. Háromszáz ezer font alaptőkével. Amikor megindult kétszázötven munkást foglalkoztatott és hatvan ezer tonna cementet termelt évente. Nagyon jó cementet. Szakemberek szerint ez a cement a legjobb az egész világon. A híres angol cement hat óra alatt köt. A haifai cement egy óra alatt. Azt mondják, hogy háromszáz ezer lej naponta a gyár tiszta haszna. Ezt persze csak a gyárosok tudják biztosan.

Zsidó-arab szolidaritás

Van egy telepe is a gyárnak: Jadszurnak hívják. Egy egész kicsi falu Haifa mellett. Egyelőre primitív munkásházakkal. Aztán a gyárhoz tartozik egy nagy kőbánya is. Ezt egy arab vállalkozó tartja bérben, aki arab munkásokkal dolgoztat. Szakadatlan konfliktusoknak a fészke volt ez a kőbánya. Mig a Neshetgyár munkásai, akik mind zsidók, megtudták teremteni a maguk egészséges életstandardját, addig az arab vállalkozó mind a hét bórét lenyuzta a munkásoknak. Végül is vagy hét évvel ezelőtt a kőbánya

20.000 méter mosódelén olcsó elárúsítása

arabjai a gyár zsidó munkásaihoz fordultak akik szolidaritást vállaltak velük és ki is harcolták a munkaidejük lerövidítését és a béruk felemelését.

Amikor mi Haifában járunk, a cementgyár munkásai éppen sztrájk előtt állottak, mert az arab vállalkozó, aki megunta az alacsonyabb munkaidőt és a magasabb béreket, el akarta bocsátani a kőbánya összes munkásait és helyettük új arabokat akart szegődtetni megint magasabb munkaidővel és olcsóbb bérekkel.

A zsidó munkások sztrájkjal akarták

rászorítani a gyár tulajdonosait, hogy kényszerítsék arab vállalkozójukat a régi munkások megtartására. Egy hajszálon lógott a sztrájk, Palesztina egész munkássága lélegzétvisszafojtva leste, hogy mi fog kikerülni a zsidó és arab munkások szolidaritásából. A tizenkettedik órában közvetlenül a sztrájk előtt a gyár közbelépett és az arab vállalkozó nem bocsátott el egyetlen munkást sem.

Azóta a Neshetben béke van. A zsidó munkások megoldották a gyár területén az arab-zsidó problémát.

Jámbor Ferenc

Gheorghe Cuza „megnyugtat”: Németország nem kívánja módosítani Románia határait

Hitler Adolf a versaillesi és nem a trianoni szerződések revízióját akarja — okoskodik a fiatal Cuza

Bucuresti-Bukarest, május 30. (Az Uj Kelet tud.) Jasiban tegnap Cuza pártja népes gyűlést tartott, amelyen néhány ifju cuzista tartott beszédet, majd Gheorghe Cuza, a professzor fia beszélt. A fiatal Cuza beszédében Hitlerről és a Hitler-kormány külpolitikájáról beszélt. Hitler Adolf valóban határ revíziót akar, de a versaillesi békeszerződéseken semmiesetre sem a trianoni békeszerződésben megállapított határokat revízióját. Hitler Adolf külpolitikája semmiesetre sem lehet tehát veszedelmes Romániára.

Ismertette Gheorghe Cuza a Rosenberggel, Hitler külügyminiszterével folytatott beszélgetését. Ennek során Rosenberg kijelentette, hogy Németország semmiesetre sem fogja veszélyeztetni Románia határait. Ezután támadta azt a „bizonyos” sajtót, mely úgy állítja be a Cuza-pártot, mint amely az ország ellenségeivel paktál. A gyűlés után a főleg diákokból álló közönség csendes tüntetést rendezett, majd békében szétoszlott.

Egy halottja és több sebesültje van a sinfalvai véres tüntetésnek

Még senkit nem tartóztattak le

Cluj-Kolozsvár, május 30. (Az Uj Kelet tud.) Jelentette tegnapi számában az Uj Kelet, hogy a Torda melletti Sinfalván a tordai antirevizionista gyűlésről hazatérő parasztnak megtámadták, összetörték és kifosztották a falu magyar lakóinak házeit. Az ötszáz főnyi paraszttömeg, mely főleg mőcökből állott, előbb az unitarius papilakot támadta meg. Arkosi Tamás unitarius lelkész a templom tornyába menekült és onnan nézte végig házatája földulását. Közel 300.000 lej kárt okoztak a pusztítók a papilakban.

rombolták Gálfi József, Szolga Balázs, Fülöp Balázs, Szilágyi Mózes, Kolozsi Lőrinc, Márton Lőrinc és Gombos Mózes házaat, ablakaikat bezúrták. Hajdu Sándor 60 éves gazdálkodót a tömeg elvonulása után holtan találták. Hajdu az átélt izgalmaktól szívészélhűdést kapott.

Szabó Lőrinc, Barta Dénes, Barta József parasztagazdák házatáját ostromolták meg ezután. Barta József és fia az ostromlókat dorongokkal fogadta, de a tömeg mindkettőjüket legázolta. Súlyos sebeit a körorvos kötözte be, mindkettőjük állapota aggasztó. Szét-

Boréven Botár Ferenc magyar vendéglős házaat zúzták össze, ahonnan 40 ezer lej vittek el. Botár Ferencet elmezavarodottan vitték be Tordára. A nyomozás hétfőn indult meg. Edig senkit nem tartóztattak le, bár a faluban ismerik azokat a falubeli legényeket, akik a támadásokat és rombolásokat a faluba irányították.

HIDETÉS AZ ÜZLET LELKE: HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

Lei 25.—
Lei 35.—
Lei 21.—

1 m. mintás száda
1 m. mintás selyem
1 m. cerna zefir

ARANK:

Lei 15.—
Lei 29.—
Lei 13.—

1 m. mintás batist
1 m. panama
1 m. mosott vászon

Paplanok, selymek és panamak nagy választékban.

TENNIS-SACCO NADRÁG SLIPPER

M. NEUMANN

cégnél (LUJ), P. UNIRI No. 14.

A HANOAR HACIONI UTJA

Alábbi cikkben a Hanoar Hacioni ifjúsági mozgalom egyik vezetője fejt ki álláspontját.

Mig egyfelől a palesztinai realitások és a cionista igazságok élénken és hatékonyabban foglalkoztatják a zsidóságot az ifjúság problémáival, másfelől adott időben Erdélyben a küszöbön álló országos konferencia kérdéseinek és feladatainak keretein belül ismét a cionista ifjúság nevelésének problémái kerülnek napirendre. Ebben a kettős érdeklődésben, amely szinte párhuzamosan az ifjúság nevelésének útján, annak célját is szeretné meghatározni, úgy érezzük néhány momentumra kell rámutatni. És ezért írjuk ezt a párt sort. — Mindenekelőtt az ifjúság nevelésének célja, iránya meg van. Történelmi pillanatok, a cionista mozgalom alakulása, a zsidó nép galuti helyzete élő valóságban nyilatkoztak meg a gondolkodó, érző fiatalság előtt, amely szívós akarattal határozta meg a maga útját, életének nyilegyenes irányát. — Nem tuzolunk. — Csak egy jelentős része a zsidó ifjúságnak az, amely ezt megette, csak egy arányos hányada sok száz ezerek az a tábor, melynek életét és célját szeretnők a következőkben felvázolni.

A háború utáni években a cionista mozgalom hatalmas lépésekben fejlődik és vele egy vonalban nő az ifjúság tábor. A fejlődés pedig magával hozta a differenciálódást, a különböző bal és jobb oldali ideológiákat. Csaknem tíz éven át vert gyökeret cionistáink tudatában az a felfogás, hogy a cionista ifjúság programja, ideálja egy „pótlék” nélkül legyen ez a pótlék az osztályharc, vagy akár komikumba hajló mifaszizmus, elképzelhetetlen. — Urrá lett, ez a megállapítás és felnőtt cionistáink védekezés nélkül szent közönnyel szemlélték ezt a tozódást.

A reakció pedig önmagunkból indult. Mi az ifjúság, a benünk élő és még el nem taposott öncélú tiszta cionista ideállal kiáltunk: **megállj!** Nem igaz, hogy csak ez a cionizmus, hogy az amit Herzl megirt és megparancsolt, az már túlélt igazság. Önmagát a cionizmust akarjuk az egyetemes zsidó nép javára, osztályvédekekre most nem tekinthetve, Erec Jiszráélben. Vagyis nem titkoljuk, mi a cionizmus gyakorlati megvalósítását akarjuk, ennek formája kifejezője a mi chalucitunk. Bármennyire hihetetlen: az önfeláldozó, önzetlen, pionir gondolat megvalósítását valljuk.

És így született meg a galuth számos országában (Románia, Lengyelország, Csehszlovákia, Magyarország, Belgium és elsősorban Palesztinában) a **Hanoar Hacioni** mozgalom. Kezdetben eltérő formákban, különböző nevek alatt, nem egy séges nevelési rendszerekkel. De az idő parancsoló szükségessége, elsősorban pedig az intuitív módon alkotott közös ideál, formában és nevelési rendszerben egy séggé kovácsolta ezt az ifjúságot, mely ma már egy közel 30 ezer tagot számláló organikus, aktív világszervezet.

Gondolati rendszerét, tevékenységének irányát az Erec Jiszráélben dalgozó chalucok határozzák meg, akik ott 5 kibucban élnek. — Organizációs és gyakorlati nevelési munkásságát pedig az egyes országok vezetőségén keresztül a Varsóban székelő Hanhaga Eljonah irányítja. Románia minden tartományában működnek kénjeink (helyi szervezetek) számszerint mintegy 65. Három különböző helységben több mint 200 chaluc nyer kiképzést, hogy testi és szellemi chachsara után csatlakozzék az egyre erőteljesebben fejlődő erejiszráéli kibucokhoz.

A múlt hónapban tartotta a Hanoar Hacioni romániai szervezete Umbrarestiben moacah gyűlését, mely nagyfontosságú határozatokat hozott a klal cionista párthoz való viszonyunk tekintetében. A jövőben és ennek fontossága van éppen a közeledő kongresszus idején, mint külön kompakt egység veszünk részt a klal

cionizmusban, továbbmenőleg pedig harcolni fogunk annak keretén belül a különböző irányzatok egységesítése érdekében. És itt az a pont, amely szorosban az erdélyi Hanoar Hacioni szervezetére, illetve vezetőire különleges, de el nem mulasztható feladatot ró. Valljuk be, mind-egyed Erdélyben klal cionistának lenni egyet jelentett azzal, hogy sehova nem tartozni. Vagyis, ha az illető a frakciókban, vagy pártban részt vett, egy cionista munkában nyert tradíciója révén, ráfogtuk, hogy klalcionista. Mi változtatni akarunk ezen a bátrán szólva „nisevo” helyzetben, mert szerintünk a klal cionizmusnak van elsősorban ideológiája és igenis nagy hivatása. Egybe akarjuk

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET FEHÉR DÉMON

Csütörtöktől kezdé vetíteni a Royal Mozgó az év egyik elismerten legjobb filmjét. Ki a Fehér démon? és Mi a Fehér démon? Két kérdés, mely örökké foglalkoztatja az emberiséget. Mámort és bódulatot, gyönyört és szenvedést jelent a Fehér démon. Operett ez a film, mert csodás zenét, pazar rendezést ad, vigjáték, mert szellemesnél-szellemesebb fordulatok és kacagató jelenetek váltakoznak benne. Izzóalmas történet, mely halált megvető bátorságot és feltülmulhatatlan trükköket nyújt. Szereplői a legjobbak: Gerda Maurus, Trude v. Molo, Hans Albers, Peter Loore. A film a pünkösti ünnepekben is megy. Helyárak a rendes olcsó 20, 25 lejesek.

Dayka Margit vendégjátékai a Magyar Színházban: csütörtök, péntek és szombat este. Csütörtökön este 9 órakor kezd meg Dayka Margit három napos vendégjátékát a Magyar Színházban, Dayka Margit már szerdán megérkezik, hogy résztvehessen a próbákban. Az első, csütörtöki előadáson a Jó házból való urilány kerül színpadra, Vaszary János hallatlan mulatságot vigjátéka, amely Dayka Margit egyik legnagyobb sikere volt. A második estén premiért mutat be a színház: Bónyi Adorján Egy kis senki-je kerül színpadra, amely a budapesti Magyar Színház legnagyobb sikere volt. A harmadik darab, amely szombaton este kerül

fogni azokat a cionista férfiakat és asszonyokat, akik a mi, vagyis a klalcionista eszme alapján akarják Erec Jiszráél az egész zsidó nép javára felépíteni. És együtt, a közös gondolatban a klal cionizmuson belül dolgozni, ha kell harcolni ezért a gondolatért.

Röviden, ez a Hanoar Hacioni utja. Az ifjúság tehát meghatározta a maga nevelési irányát, a maga életcélját. Nincs tehát már arról szó, hogy számára mások adjanak programot, akár egy konferencia akár testületek tüzzenek ki célokat. Ellenben ehhez a programhoz, ehhez a törekvéshez kérünk mi teljes és odaadó támogatást, erkölcsi, anyagi és elvi vonatkozásban, azoktól, kik velünk egy véleményen vannak. Akik csak Erec Jiszráélért és last not last csak a zsidó népért vágnak boldogabb, szebb és igazabb Holnapot.

bemutatásra, ugyancsak újdonság: A Vigszínház idei szezonjának egyik legnagyobb sikere, az Emmy, amelyet Rákosi Viktor híres regényéből Lengyel József írt színpadra. Ez a három szerep talán a legjobb három szerepe Dayka Margitnak. Dayka Margitot nem kell bekonferálni a kolozsvári közönségnek, hiszen innen indult el káprázató karrierje, a melynek során egészen rövid idő alatt Budapest, és így Európa, első naivája lett. Dayka Margit neve ma elsősorban márká Budapestben és a legelsőekkel emlegetik együtt. Mind a három előadásra a pénztár egész nap árusítja a jegyeket, a melyekről ajánlatos gondoskodni a nagy érdeklődésre való tekintettel. A színház mind a három előadást a rendes helyárak mellett tartja meg.

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Szerdán este 9-kor: Gyerünk az olimpiára! (Sportrevü az Ellenzék-menza javára. Ssz.: 122.)
Csütörtökön este 9-kor: Jó házból való urilány. (Dayka Margit vendégjátéka. Rendes helyárakkal! Ssz.: 123.)
Pénteken este 9-kor: Egy kis senki. (Újdonság először! Dayka Margit vendégjátéka. Rendes helyárakkal! Sorozatszám: 124.)
Szombaton este 9-kor: Emmy. (Újdonság először! Dayka Margit vendégjátéka. Rendes helyárakkal! Ssz.: 125.)
Vasárnap d. u. 3-kor: Torokói menyasszony. (Ssz.: 126.)
Vasárnap d. u. 6-kor: Ériz a buzakalász. (Újdonság 6-odszor. Ssz.: 127.)
Vasárnap este 9-kor: Kadétszerlem. (Operettújdonság 6-szor. Ssz.: 128.)

OPERA MOZGÓ:

Hétfő, kedd, szerda:
Egy óra veled, Nagyon bájos operettü vigjátékláger. Főszerepekben:

Maurice Chevalier, Jeanette MacDonald. Előadások kezdete 3, 5, 7 és 9 órakor. Helyárak: 10 és 20 lej.

Csütörtöki kezdettel: Szenzáció kirájlású és muzsikájú erkölcsdráma. Premier: Éva.

SELECT-MOZGÓ MŰSORA

Szerda 5, 7 és 9 órakor:

Csütörtök 5, 7 és 9 órakor:

Grand Hotel. Vickj Baum világhírű regénye nyomán, főszerepekben: Greta Barbo, Joan Crawford, John és Lionel Barrymore.

URANIA-MOZGÓ MŰSORA

Szerda 5, 7 és 9 órakor:

Csütörtök 5, 7 és 9 órakor:

Scampolo. (Az ucca gyermeke). Szentimentális vigjáték. Főszerepekben: Dolly Haas és Paul Hörbiger.

SZINKÖR-MOZGÓ MŰSORA

Keddőtől minden nap 3, 5 és 7-kor: Mona Lisa elrablása. (Operett világláger. A főszerepekben: Willy Forst, Roda-Roda, Trude von Molo. Zenéjét szerezte: Robert Stolz. Rendező: Bolváry Géza, Műsor előtt: Robert Stolz Bécsben.)

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apró hirdetés 20 lej. Aláírt hirdetések 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelítség levél csak új továbbítunk, ha portobélyeg mellékelve van.

Benősülhet feltétlenül intelligens, agilis izr. fiatalember, megveszék helyen és nagy rayonnal rendelkező elsőrangú kereskedelmi ügynökségbe. Fényképpel ellátott ajánlatok „Jövő” jelíggére a kiadóba.

Jó fiúk előkészítését, máfterlelnolás, esetleg szónoklat betanítását vállalom, ugyszintén bármilyen osztályu gyermekek alapos zsidó tanítását. Szíves meghívásokat alantj címre: Kepes Mór, Timár u. 7.

Jó állapotban levő gőzkazán, 6 HP géppel, eladó. Cim a kiadóban.

Az ort. kóser Friedmann bodegában, Széchenyi tér 1. szám alatt, állandóan kapható friss lipói turó, körözött, sajtok, tejföl, vaj, tehénturó és különleges felvágottak.

Eladó új jégsekerey, 2 méteres pult, Érdeklődni Széchenyi tér 1. Bodegában.

חלוקי האגודה צירובייק
אין דער הכשרה פארם פון דער פועלי אגודת ישראל 4 ישראל
ווערן נאך ביזן 5 Junil רעליגיעזע יוגענד-ליסטע אויפגענומען.
צום געוון דארף מען צולעגען: צייגנס פאן רב דאקטאר און פארטא.

Csipebevarrás, függöny, ágyterítő, párnák montirozása, kelegyék készítése Wesselyni M. ucca 3. Weissmann R. — Ugyanott kézzelvarrott kesztyük készítése és tanítása.

Ügyvédjelölt, erős jelölti praxissal, állást keres. Megkereséseket „Dr. juris” jelíge alatt a kiadóba.

Megnyit a „Familia” kóser vegetárius étterem. Unió ucca 10, hátul az udvarban Kitünő, változatos konyha, izletes ételek. Vezető: Schwartz Ignác.

1756

angol, francia, dán, holland, amerikai, német, olasz, osztrák, japán, svéd, orosz stb. pályázó közül az egyetlen magyar: **Körmendy Ferenc** nyerte meg a három legnagyobb angol és amerikai könyvkiadó cég által 1932-ben kiírt nemzetközi regénypályázat 1000 angol fontos (650.000 lej) első díját

A budapesti kaland

című nagy regényével. „A budapesti kaland”-ot eddig Románia olvasóközönségének nagyrésze nem vásárolta meg, mert 180 lejbe került. Május 25-én jelent meg az új olcsó kiadás. Az 500 oldalas könyv jó kiállításban, kemény fedőlappal csak

44 lej

lesz. Miután a könyv csak korlátozott példányszámban jelent meg, tanácsos, ha olvasóink és előfizetőink előjegyeztetik a könyvet az Uj Kelet kiadóhivatalában Kolozsvár, Str. Baron L. Pop (Brassaj u.) 10. Vidékiek a portóval együtt 54 lej küldjenek be címünkre s a könyvet bérmentve azonnal elküldjük.

A mi ünne szimbolikus vül, hogy n csak az ünne van az a so kapcsolatban rajta keresz A Sevouth Adalát jel Hatszáz gőnyedtek. között volt nem akarták Nem akar ényit jelent Nem akar voltak saját De elfoga S megújha

Az ünnepek az élet Amig a s berek. Könyörgő földnek.

A harmad zöknék, mert lenti az élet Az ünne addig, míg A szétszór tettek az én De azért Mintahogy legfeljebb élet, de élet

Hillé, a látott Jeru ünnepeit ig Mert az i raálben van Mert az i getlen, önn ahogy semm ahogy ninc értelmében.

Erecjiszrá napról-napr az élet nem ségeket, Er nem tanul Erecjiszrá me az ünne A megúj ünnepek.

Igen, a f langyos esté kioldulását logását, a

A föld u mely jelent S vajjon megújhdás Vajjon h

— Lapun közbeeső Se teken a ren

— Három utja, Bukar Petre Andr terek inspek many célja ismerni az szükségletei orvoslás m helyszíni megtalálják

HIREK

Royal Mező
Ma, szerdán utoljára:
Rasputin
Conrad Veidt

Holnap a szezon legnagyobb premierje:

A fehér démon

Gerda Maurus, Trude v. Molo, Hans Albers. A legérdekesebb, legmodernebb, legszenzációsabb világfilm!

A megújódás ünnepe

A mi ünnepeinknek, azonkívül, hogy szimbolikus jelentőségük van, azonkívül, hogy nemcsak önmagukért, nemcsak az ünneplés kedvéért vannak, megvan az a sajátosságuk, hogy szoros kapcsolatban vannak a természettel s rajta keresztül az étellel.

A Sevouth jelenti a megújódást. Az emberiség megújódása a szellem diadalát jelenti.

Hatszázren voltak héberek s igabagörnyedtek, hatszázren voltak, akik között voltak számosan olyanok, kik nem akarták a Tant.

Nem akarták a Tant, mert a Tan Törvényt jelent.

Nem akarták a Törvényt, mert maguk voltak saját maguk törvényhozói.

De elfogadták. S megújodtak.

Az ünnepnek értelme volt, az ünnepnek az élet volt az értelme.

Amíg a saját földjükön éltek a héberek.

Könyörögtek az esőt, mert kellett a földnek.

A harmatot kérték, mert kellett a mezőknek, mert kellett a földnek, mely jelent az életet.

Az ünnepeknek megvolt az értelmük, addig, míg nem kerültek a galutba.

A szétszórtásban az ünnepek elvesztették az értelmüket.

De azért megmaradtak ünnepek. Mint ahogy az élet is élet maradt, csak legfeljebb értelmetlen s indokolatlan élet, de élet.

Hillel, a tanaita mondotta: aki nem látott Jeruzsálemben innepet, az nem innepelt igazán sohasem.

Mert az ünnepeknek, csak Erecjszraélben van igazi értelmük.

Mert az innep sem jelenthet egy független, önmagáért való valamit, mint ahogy semmi sem jelenthet s mint ahogy nincsen függetlenség a szó igaz értelmében.

Erecjszraélben, ahol a megújódás napról-napra válik étletté, ahol a föld s az élet nem jelent elvonatkoztatott mélysegeket, Erecjszraélben, ahol az életet nem tanulják s nem nézik, hanem élük, Erecjszraélben ime, megvan az értelme az ünnepeknek.

A megújódás az értelme a Sevouth-ünnepeknek.

Igen, a fák kivirágzását ünneplik, a langyos estiszellőt ünneplik, a Kármel kizöldülését ünneplik, a Levanon kizöldülését, a mezők kivirágzását ünneplik.

A föld ujjászületését ünneplik.

A föld megtavasodását, a földét, mely jelenti az életet.

S vajjon még hol ünnepelehetjük a megújódást?

Vajjon hol még?

ADLER HUBERT

Lapunk legközelebbi száma — a közbeeső Sevouth ünnepek miatt — pénteken a rendes időben jelenik meg.

Három alminiszter inspekción körutja. Bukarestből jelentik: Calinescu, Petre Andrei és Ghelmegeanu alminiszterek inspekción körutra indultak. A kormány célja állandó inspekciónkkal megismerni az egyes vidékek különböző szükségleteit és helyzetét, hogy így az orvoslás módját is a kormány tagjai a helyszíni tapasztalatok alapján jobban megtalálják.

Felhívás

A Romániai Zsidó Párt kolozs megyei tagozata erőteljes akciót indított meg a pártszervezet megszervezésére és kiépítésére.

A párt kisebbségi politikájának a megvalósítása szükségessé teszi a zsidó ifjuságnak a párt munkájába való minél intenzívebb bevonását.

Ezen cél elérése érdekében a kolozs megyei tagozat elnöksége megadja a felmentvényt az ifjusági szekció vezetőségének és összehívja az ifjusági szekció 1933. évi

rendes tisztújító közgyűlését

június 1. csütörtök esti fél 9 órára a neolog iskola Kolozsvár, Cal, Reg. Ferdinand 54. sz. alatti nagytermébe.

Minden zsidó ifjunak, aki az utolsó hónapok politikai eseményeit kellő komolysággal mérlegeli, jelenlétével is igazolja a zsidó ifjuságnak a zsidó kisebbségi politikába való bekapcsolódásának a szükségességét.

Fálek Regina Dr. Kertész Jenő titkár. elnök.

— Elfogták a korszikai rablóvezért.

Párizsból jelentik: A korszikai Ghisani mellett vadonban csendőröknek sikerült elfogni Spada éveken át rettegett korszikai bandavezért.

— Ujabb macedón politikai gyilkosság Szófiában. Szófiából jelentik: Két Mihailoff-párti macedón fiatalember lelétt két kommunistát. A gyilkosokat letartóztatták.

Lázás betegeknek enyhe ürülést biztosít Koprol hashajtó csokoládé.

— A Graf Zeppelin Rómában. Rómából jelentik: A Graf Zeppelin délután négy órakor az olasz főváros légi kikötőjébe érkezett. A léghajó fogadtatásánál hatalmas embertömeg volt jelen a repülőtéren.

— Megnyílt Kérő-fürdő. Kolozsvár közelében, Szamosujvártól alig egy kilométernyire fekszik Kérő-fürdő, melyet a napokban adtak át a használatnak. Kolozsvár és a közelebbi vidékek lakosságának szinte öröme szolgál a pormentes levegőjü, gyönyörűen átalakított, minden kényelemmel, sportpályával és regényes parkkal felszerelt fürdő, mely kiválóan alkalmas arra, hogy a vasárnapot ott töltsse el az ember. De mint nyaralóhely is különösen nagyfontosságú Kérő. Vízét még 1889-ben vegyelemmezte dr. Hankó Vilmos egyetemi tanár. Megállapította, hogy a legritkábban előforduló sós-kénés ásványvíz Kérő két gyógyforrása. Közép-Európában hozzá hasonló gyógyhatású fürdő nincs is és valóban csak a hagyományos erdélyi átok az, ami a világhírű megtagadta a kis fürdőtől. A világhírű sobránai vizek, Harrowgate angol fürdő vetekedik csak gyógyhatásban Kérővel, mely Losdorft messze felülmúlja. Izmok, ízületek csúszos bántalmait, bujkoros bántalmak és idült izzadmányok ellen egyaránt csodálatos gyógyhatású a fürdő, melynek vizét belsőleg garat-, gégebetegségek, hörghurut, gyomor, bérhurut, női bajok és hólyaghurut ellen rendelik a legnevesebb egyetemi tanárok. Köszönet illeti a vásárhelyi Bocsáncai Mártont, a fürdő tulajdonosát, aki rendbehozta a fürdőt. Ma, amikor az utazás olyanannyira megrágitja a nyaralást, óriási fontossága a gyógyfürdő megnyitása, mert csekély pénzért bármikor meg lehet közelíteni. Kolozsvárról rendszeres autbuszjárat is közlekedik a fürdőre, mely rövidesen a legnépszerűbb gyógyfürdő és szórakozóhelye lesz a környéknek.

Élvezet-e egy hivatalban várakozni? Igen... ha jó

„Vita”

bonbonokat

vittünk magunkkal, mert ezek csillapítólag hatnak az idegekre.

Amerre jártok, amerre keltek, mindenütt csak „Vita”-t egyetek! Csodásan frissítő és tápláló!

„Kandia”-gyártmány Timisoara.

NAPRÓL NAPRA

A Németország—Délamerika légi postai forgalmat ebben az évben is a Graf Zeppelin bonyolítja le. A léghajó második idei délamerikai útjára június 3-án indul Friedrichshafenből s a következő hónapokban is a hónap minden első szombatján. A léghajó Barcelonában közbelső leszállást fog vevézni.

Cáfolják azt a hírt, hogy Marga von Etdorff német pilótánól lezuhanása után öngyilkos uton vált volna meg az élettől. A pilótánól maga szállott ugyan ki gépe roncsa alól, de rövidesen eszméletét veszítette és elszenvedett sebesülései okozták halálát.

—Csikágóban megnyílt a világiállítás. Londonból jelentik: Csikágóban megnyílt a világiállítás, amelyen az ipari és mezőgazdasági technika, a tudomány és a művészet alkotásai kerülnek bemutatásra.

— Mert kérdőre vonta a prefektust, sajtópert indítottak egy szigeti újságíró ellen. Máramarosszigetről jelentik: Dr. Lázár László, Máramaros vármegye prefektusa, sajtópert indított Káhnán Kálmán, a Máramarosi Élet című napilap szerkesztője ellen. Az újságíró cikkeiben kérdést intézett a megye vezetőihez, hogy hová fordították azokat a pénzeket, melyeket a határátlépők és utlevelek után illeték gyanánt szedtek a munkanélküliek részére. Nagy felzúdulást keltett, hogy az ügyesség a Mironescu—Marzescu-rendtörvény alapján kéri az újságíró megbüntetését. A törvényszék június 1-re tüzte ki az ügyben a tárgyalást és a város közvéleménye nagy érdeklődéssel várja, hogy a törvényszék valóban a rendtörvényt fogja-e alkalmazni a cikkíró ellen.

Szinkör Mozgó A Mona Lisa elrablása

Willy Forst. Rendező: Bolváry, Stolz-zene. Minden nap 3, 5 és 7-kor:

— Az Erdélyi Zsidó Árvagondozó szászrégényi helyicsoportja a napokban tartotta meg évi rendes közgyűlését dr. Gidéli Illés orvos elnöklété és a tagok élénk érdeklődése mellett. Az évi jelentés megemlékezik arról, hogy a csoportnak jelenleg közel 100 tagja van, akik úgy a befolyó tagdíjakból, valamint teadélutánok és más rendezvények jövedelméből az ottani zsidó árvákat és más arra szoruló szegény gyermekeket részesítettek pénz-, ruházat és élelmiszeri segélyben. A szülőknek nyújtott segélyek nemcsak, hogy csökkentelek volna, de állandóan emelkedtek. A tél folyamán 50 gyermeket teljesen felruházott, 60 iskolás gyermeket pedig népkönyvházán élelmezett. A közgyűlés a régi vezetőségnek köszönetet mondva tevékenységéért, az 1933. évre a következő vezetőséget választotta meg: Elnök: Dr. Gidéli Illés, társelnök Rosenbaum Pálné, főtitkár Fixel Vilmos, titkár Stein Gizi, jegyző Rosenblum Béla, pénztárnok Simsi Lázárné, ellenőrök Brumberg Károlyné és Klein Simonné, gazda özv. Goldstein Károlyné. Választottak ezenkívül egy 13 tagú választmányt.

Betegek gyógyulást, egészségesek üdülést

találnak az ujonnan átalakított

Kérő Gyógyfürdőn

Európai hírv professzorok véleménye szerint meggyógyítja a

csúszos, asztmás, gyomor, máj és bőrbalokat,

valamint mindenfajta női betegségeket.

A fürdő a Kolozsvár—Dés országút és vasutvonal mentén fekszik gyönyörű helyen, Szamosujvártól alig egy kilométernyire. Tiszta és olcsó szobák, kitűnő erdélyi konyha. Autobusz megálló.

Nyitás vasárnap június 4-én

ette Mac-
ete 3, 5, 7
és 20 lej.
enzációs ki-
kölcsdrama.

DRA

világhírű
erepekben:
ford, John

DRA

ke). Szen-
erepekben:
ger.

DRA

kor: Mona
világsláger,
prst, Roda-
néjét sze-
dező: Bol-
bert Stolz

ERK

lej, vasta-
ró hírd-
számlék
ija előre
gy továb-
olva van.

gens, agi-
helyen és
rangu ke-
léppel el-
re a ki-

máfter-
tanítását
osztályu
t. Szives
tes Mór,

6 HP

degában,
llandóan
sajtók,
eges fel-

es pult,
degában.

אין
4 ישראלי
ווערען
ליכע אים
צום גא
רבי דאק?

gyteritő,
észtése
R. —
észtése

ssai, ál-
juris“

retárius
varban
ételek.

UJ KELET *Legújabb hírek*

A bukaresti főügyész elrendelte Tischler Mór holttestének felboncolását

A vizsgálóbíró maga elé idézte a merénylet összes szemtanuit Siancu büntársai után kutat a vizsgálóbíró

Bucuresti-Bukarest, május 30. A Tischler Mór elleni merénylet ügyében az ilfovi törvényszék főügyésze személyesen vezeti a nyomozást. A főügyész rendelkezése Tischler Mór holttestét ma délelőtt a törvényszéki orvostani intézetbe szállították, ahol meg fogják ejteni a boncolást, hogy a merénylet körülményeit tisztázzák lehessen.

A hatóságok a mai nap folyamán házkutatást tartottak Siancu kapitány Majestic szállóbeli lakásán és a merénylet egész levezetését lefoglalták.

A vizsgálóbíró a délutáni órákban kihallgatásra idézte be a dráma összes szemtanuit. Az eddigi kihallgatásokból teljes tisztasággal bontakozik ki a merénylet tükörképe. Siancu kapitány előre megfontolt szándékkal követte el a merényletet. Kolozsvárról direkt azért utazott el Bukarestbe, hogy revolvérét elsihthesse. Az eddigi jelek szerint a merénylet egyetlen magyarazata az, hogy Siancu, aki exaltált ember és egész életében vezetőserepre vágyott, nem volt megelégedve a trafikosság polgári egzisztenciájával s egy csapásra akarta országos relációban híres tenni a nevét.

Erre a célra legjobbnak tartott egy politikai merényletet, arra számítva, hogy az esküdtszék amugyis enyhén bírálja el a „hazafias felbuzdulásból” elkövetett merényletet.

Ezért követte el a merényletet Bukarestben és nem Kolozsváron, ahol tudvalevőleg nincs esküdtszék és rendes bíróság elé került volna.

Nem biztos még azonban, hogy Siancu kapitány nem fog-e csalódní számításában. Bukarestben tudvalevőleg ostromállapot van, amelynek rendelkezési értelmében löfegyver alkalmazása esetén hadbírósg ítélezzik.

A bukaresti hatóságok fegyverszakértővel vizsgáltatták meg Siancu kapitány revolverét és megállapították, hogy a kapitány másodsor is elsütötte revolverét, de az esütőtököt mondot, a golyó megakadt a csőben és így csak a pusztá véletlenül, mulott, hogy a tegnapi drámának csak egyetlen áldozata van.

A vizsgálóbíró rendelkezése nyomozás indult meg Siancu előéletének felderítésére. A vizsgálóbíró már eddig rendkívül fontos dokumentumok birtokába jutott, amelyek kellőképpen világítják meg a merénylet hátterét. A

Szörmepestékek, szappangyökér, hidrogén, berzsenyikivonat

és az összes többi ipari vegyszerek, festékek

Ullmann József és Fia

Oradea, Telefon 6-77.

Datall-vavőlnaknek

megrendelésre is gyári áron készítünk I-a kivitelű blondel- és léckereteket, fénykép-, festmény- és gobelinrámákat: Rámagyár, Str. Saguna (v. Bartha M. u.) 16.

vizsgálat most azt igyezik tisztázni, hogy Siancu politikai barátai közül tudott-e valaki a készülő merényletről és annak előkészítésében volt-e a rokkant kapitányon kívül még valakinek szerepe.

Siancu eddigi kihallgatásai során minden részletes felvilágosítást megtagad és egyre azt hangoztatja,

hogy egyedül tervezte a merényletet.

Tischler Mór temetéséről még mindig nem történt végleges intézkedés. Csak annyi bizonyos hogy a temetés pénteken lesz. Lehetséges, hogy a temetési szertartást Bukarestben tartják meg és onnan szállítják a holttestet Nagyiklódra.

Azoktól is behajtják az adót, kiknél szabálytalanságot találtak

Bucuresti-Bukarest, május 30. A pénzügyminiszter az adófizetés eredményesége szempontjából úgy rendelkezett, hogy az adó befizetését el kell fogadni azoktól is, akiknél valami szabálytalanságot fedeztek fel, a vonatkozó jegyző-

könyvek felvétele később is megtörténhet. Helytelen az a gyakorlat, hogy a megállapított bírságok jogerőre emelkedéséig nem hajtották be a fizetni esetleg hajlandó adóalanytól semmit.

Berlinben pusztá koholmányoknak minősítik Schleicher letartóztatásának híreit

Az angliai szakszervezeti munkásság meghirdette a bojkottot Hitler Németországa ellen

Rohamosan csökken Németország devizakészlete

Berlin, május 30. Az Egyesült Államok, Anglia, Franciaország, Hollandia, Svédország és Svájc németországi hitelekben érdekelt tőkecsoportjainak megbízottai előtt ma Schacht dr., a Birodalmi Bank elnöke expozét mondott a transzferhelyzetről. A statisztikai adatokkal és más bizonyítási anyaggal bőven teletűzdelt ismertetés után rövid vita következett, majd úgy határoztak, hogy az értekezlet kedden délelőtt folytatni fogják.

Berlin, május 30. Németországnak ahhoz, hogy külkereskedelmi mérlege aktív legyen, körülbelül 90 millió márka havi kiviteli feleslegre van szüksége. A kiviteli felesleg azonban leszállott 40 millióra s ezért a devizakészlet rohamosan csökken.

A birodalmi bankjegyek már alig nyolc százalék fedezettel bírnak.

Berlin, május 30. Hitler fogadta a berlini mezőgazdasági kiállításra, Berlinbe érkezett olaszországi gazdaságportot. A vendégeket Cerutti berlini olasz nagykövet mutatta be a kancellárnak.

Berlin, május 30. Mecklenburg-Schwerin helytartója amnesztiában részesítette a politikai elítélteket.

Berlin, május 30. Az európai sajtóban hírek terjedtek el a Schleicher tábornok,

volt kancellár letartóztatásáról, Berlini illetékes helyen pusztá koholmányoknak minősítik ezeket a híreket.

London, május 30. A szakszervezetek vezetőségei felszólítást intéztek a munkássághoz a német áruk bojkottja iránt. Angliában a bojkottmozgalom újból erősödik s a munkásrétegekkel újabb hatmillió fogyasztó esik ki a német áruk vásárlásából.

Junius 30-án Brüsszelben a szakszervezetek nemzetközi kongresszusa fog ülni és az angol csoport ezen az értekezleten világbojkottot fog javasolni a német árukkal szemben. A nemzetközi kongresszusnak módjában lesz újabb 36 milliót kivonni a német áruk fogyasztásából.

Rövidesen megkezdődnek az utépítések

Bucuresti-Bukarest, május 30. Beavott körökben azt hiszik, hogy e hét folyamán aláírják a Svenska Masson építő társasággal létrejött szerződést, úgy hogy az utépítést a legközelebbi időben megkezdhetik.

Dayka Margit

vendégjátékai a

Magyar Színházban:

Csütörtök: Jó házból való urilány, péntek: Egy kis senki, Premier! Szombat: Emmy, Premier! Mind a három előadás: Rendes helyárrakkal!

KEVÉS PÉNZÉRT DRÁGA RÓKÁT

Déri szücsáruházában Str. Memorandului 3. Modern nyakboát hihetetlen olcsón, Szórmék moly elleni megóvása teljes garancia mellett, leszállított árban.

Juniusban fizetik ki a kincstári adósságokat

Bucuresti-Bukarest, május 30. Madegaru a király elé terjesztette és az uralkodó aláírta az 1932 évből származó kincstári adósságok fizetéséről szóló dekrétumot. A kifizetéseket a rendkívüli költségvetésből fogják eszközölni junius hó folyamán.

Vasgárdista tüntetés Hársovában

Bucuresti-Bukarest, május 30 Hársovában tegnap a vasgárda uecali tüntetést rendezett. Egy menetsztagba fejlődve a főtéren tüntettek, a vasgárda parancsnokait éltelve, majd felszólították a lakosságot rendezavarásokra. A rendőrség megakadályozta a tüntetés elfajulását és a vasgárdisták közül többieket a közrend megzavarásáért letartóztatt.

100 tonnás szikla zuhant a vasútvonalra

Bucuresti-Bukarest, május 30. Turnu-Rusu állomás közelében egy 100 tonnás sulyu szikla zuhant a vasúti vonalra. A közlekedés egyelőre átszállással bonyolítható le ezen a vonalon.

— Nagy gyümölcsstermelés a Csalóközben, Prágából jelentik: A Csalóközben erősen terjed a gyümölcs és zöldségtermelés, Arra törekednek, hogy Csehországba gyümölcsszükségletét fedezni tudják a Csalóközben.

— Littkéné perli a magyar kincstárt, Budapestről jelentik: Littkéné, akinek felmentő ítélete jogerőre vált, kárterítésért perli a magyar kincstárt néhány hetes fogsága alatt elszennvedett erkölcsi és anyagi káranak megtérítéséért.

— Félteknységéből lelőtte szerelmét, majd öngyilkos lett, Bécsből jelentik: Belgrádban egy gimnázista leány féltékenységből lelőtte az ausztriai származású Franz Vigdor banktisztviselőt, majd öngyilkosságot követett el.

— A német vizumkényszer első hatásai Ausztriában, Bécsből jelentik: A németországi ezermárkas vizum sulyos csapást jelent a bécsi Festwochera és a salzburgi ünnepi játékokra is. Salzburg lázas propagandába kezdett más államokban, hogy közönséget toborozzon, az elmaradó németek helyébe, akik az utóbbi években mintegy hatvan százalékát tették az ünnepi játékok külföldi vendégeinek.

— A dunai államok preferenciákat kérnek mezőgazdasági terményeik számára, Bécs, május 30. A nemzetközi kereskedelmi kamarák kongresszusa kérében a dunai agrárállamok delgátusai értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy a londoni világgazdasági konferencián külön európai preferenciákat fognak követelni a dunai államok mezőgazdasági terményei számára.

— A magas adók ellen tiltakozó gyűlések voltak Párizsban, Párizsból jelentik: A nagyarányú adóemelések elleni tiltakozásul a francia fővárosban és vidéken is négygyűléseket rendeztek. Délután a kávéházak és az üzletek három órán át zárva tartottak.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása, Cluj-Kolozsvár, Strada Baroz L. Pop (v. Brassai u.) 10. Telefon: 2-76.

Taxa posta plătute in n No. 224.713-

da Baron L. Telefon: 9. Havonta 11. évre 600. Hav félre 6. es détekek dijs KELET" a ssidóság eg keink utánn rás megjelöl

Zománc

Vannak és nyomorúságá lembe, morfi menekülnek. Helyesebb Vannak az világ nyomotékai bódul Mint példa akik körmeil szittetnek, h ledtesse veli tozatos nyom Valóban n Az ember tán.

Több ez a normális sziv A munkarognak is, le cában gyöny De van ma divatnak.

Fellendíti A beteges pedig a körü izó élet közé Van ebben közás is.

A köröm a bizonyosága.

Fogával e elejtett vad, Akkor még sak és véres

Ma zomán Es jól is v nikája ma s alkalmazkod

Már mint Elvégre a dában élünk

Zomán v kon, a hazug kon.

Hideg, ke ami emberi Ideje volt, jön.

Sztalin C

A legutób három főel riátusának: demokraták,

a trockizmus Igy nyilat kezü diktató toita Trotzk

be küldte őt Ami rága egy emberre és szükébi

Trotzkijra, orosz forrad Es mint a a tegnapi együtt ordít

ták leköpték Akinek a valóban nag előbbre látó

Es most invitálja Tr invitatja Tr

A vaske Canossát já sen sziréni áruló felé,

Önkénytel okozhatja ez Sztalin vá

Vagy a kis hirdetett tak be?

A németo feltevést ig A dogma

Es a kriti lyet Trotzk

Annak be lehet paran kevés bölcs

maguk a annyian hóg Sztalin k nyilvánvaló,

A hitler ja ezt, S ha mo